

Fiureris apie gigantiškos kovos Rytuose laimėjimus

Jau 48 val., kaip vyksta dar viena milžiniško masto operacija. 2,5 milijonai belaisvių, paimta arba sunaikinta 22.000 patrankų, 18.000 tankų ir 14.500 lėktuvų. Viso to milžiniško mušio viršūnėje stovi vokiečių pėstininkas, nužygiavęs 3.000 km

BERLIN. X. 3. Šiandien įvykiame mitinge karo žiemos pagalbos 1941—42 m. darbus pradėdant, kalbėjo Fiureris. Jis pasakė, kad šios jo kalbos tikslas esąs ne atsilyginti kuriam nors valstybės vyrui kalba už kalbą ir atsakyti kuriam nors valstybės vyrui, kuris dar neseniai yra stebėjęs, jog taip ilgai tylima. Vėlesnės kartos vieną gražią dieną apsvarstysiančios ir konstatuojančios, kas šiais mėnesiais daugiau turėjo svorio: pono Churchillio kalbos ar jo, Fiurerio, veiksmai.

Po to Fiureris pabrėžė, kad jam pasidarė ypatingai sunku dalyvauti šioje srityje, nes kaip tik dabar Rytų fronte pilnu tempu pradėję vykti karo veiksmai kuria naują, milžinišką įvykį: „Jau 48 valandos kaip vyksta dar viena milžiniško masto operacija. Ta operacija prasidės prie Rytų prieš sutriuškinimo“.

Šiuo metu kovojančių milijonų vardu pakvietęs tėvynės sūnus ir dukras, be visų kitų aukų, prisiminti šiais metais ir papildomą žiemos pagalbos auką, Fiureris nurodė, kad nuo birželio 22 d. vykstanti kova yra tikrai pasaulinės lemiamos reikšmės. Tik vėlesnės kartos pripažinsiančios šio įvykio didybę ir svarbumą visoje jo aišku moje. „Savo sprendimuose jos prieš išvadą, kad tuo prasidėjo naujas laikotarpis“. Paskui Fiureris priminė, kad jis ir šios kovos nenorėjo, kad jis visisados turėjo prieš akis tikslą, kuris, iš esmės imant, buvo įrašytas nacionalsocialistų partijos programoje. Aš, pasakė Fiureris, niekad nenukrypau nuo šio tikslo ir niekad neprasilenkiau su savo programa. Ką mes per tuos metus esame atlikę taikos atstatymui, yra vienkartinis dalykas. Aš ir mes visi šio karo nesame laikę būtinybe. Stengdamiesi savo vardus įamžinti, mes rūpinomės taikos reikalais. Mes nesame dar priėję savo kūrybinėje veikloje pabaigos, o, gal būt, tuos principus, kurie buvo jo siekimų pagrindu: „1) Vokiečių tautos vidinis konsolidavimas, 2) iškovojo lygių teisių su užsieniais ir 3) vokiečių tautos suvienijimas ir tuo pačiu atstatymas tos natūralios padėties, kuri šimtmečiais buvo tik dirbtinai laužoma“. Fiureris aiškiai patvirtino, kad niekad nebuvo siekiama karo. Tačiau, pabrėžė jis, buvo lemta, kad mes jokiomis sąlygomis nenorėjome atsakyti nuo vokiečių laisvės atstatymo ir tuo pačiu nuo karo kurių Vokietijos suklestėjimo sąlygų. Vadovaudamasis šiuo požiūriu aš, nurodė Fiureris, pasauliui esu padaręs labai daug pasiūlymų. Kiek tik aš esu šiam pasauliui padaręs taikos pasiūlymų, nusiginklavimo pasiūlymų, pasiūlymų taikingu būdu nustatyti naujai, išmintingesnei ūkinei santvarkai, — visa tai buvo atmesta. Nežiūrint to, mums pamažu pavyko išstisus metus trukusiu taikingu darbu ne tik atlikti dideles vidaus reformas, bet ir suvienyti vokiečių tautą, sukurti Didįjį Vokiečių Reichą, milijonus vokiečių tautiečių vėl sugrąžinti į jų tikrąją tėvynę ir tuo būdu jų skaičiaus svoriu leisti pasinaudoti vokiečių tautai, vėl atgavusiai savo politinę galybę. Tuo laiku man pavyko sudaryti tam tikrą skaičių sąjungininkų, kurių priešakyje stovi Italija, su kurios valstybės galva mane riša glaudūs asmeniškai ir nuoširdžios draugystės ryšiai (gyvos ovacijos). Taip pat ir su Japonija mūsų santykiai darėsi vis geresni. Europoje nuo šio pavasario visa eilė tautų ir valstybių mums visą laiką rodė simpatijų ir draugiškumo, ypač Vengrija ir kelios Šiaurės valstybės. Prie šių tautų prisidėjo kitos tautos, deja, tik ne ta tauta, kurią aš daugiausia savo gyvenime stengiausi pritraukti, t. y. britų tauta. Ir dėl to atsakomybės neša visa anglų tauta. Yra keli žmonės, kurie savo keistoje neapykantoje sabotavo kiekvieną tokį mėginimą susitarti, ir jie čia buvo remiami to tarptautinio pasaulinio priešų, kurį mes visi pažįstame, — tarptautinės žydijos. Ir įvyko lygiai kaip 1914 m., nes turėjo būti imtasi smarkios atsiskaitymo kovos. Tačiau aš ir dėl to nenusigandau, nes man buvo aiškus vienas dalykas: jeigu šiomis priemonėmis ir mano pasiūlymais negalima išgyti tokio anglų draugiškumo, tai jo negalima išgyti nė ateityje ir todėl neliko nieko kito, kaip karas. Tačiau aš esu dėkingas likimui, kad šią kovą aš galiu vesti (ilgos ovacijos). Todėl aš esu ir įsitikinęs, kad su visais tokiais žmonėmis tikrai negalima susitarti.

Tais mėnesiais, kai aš stengiausi pasiekti susitarimo, ponas Churchillis vis tešaukė: aš

karu kariauti. Dabar jis kariauja. Ir visi jo kurstytojai bendrininkai, kurie sakydavo, kad čia bus malonus karas, kurie vienas kitą sveikino 1939 m. rugsėjo 1 d. šio ateinančio „malonaus karo“ proga, — dabar jie gal būt jau apie šį „malonų karą“ kitaip galvos. Ir jeigu jie dar nenorėtų žinoti, kad šis karas Anglijai nėra joks malonumas, tai jie laikui bėgant pastebės, kad aš tiesą sakau. Šie karo kurstytojai viską padarė, kad tik Lenkija būtų pastūmėta į karą, ir tai yra ne senojo pasaulio kurstytojai, bet ir naujojo pasaulio kurstytojai. Tai buvo laikas, kai Anglija dar nebuvo elgetavusi pasaulyje sau pagalbos, bet kai ji dar kilnia širdimi kiekvienam pasitaikusiam prižadėjo savo pagalbą. Tuo metu aš kaip tik padariau Lenkijai pasiūlymų, apie kuriuos šiandien, įvykiams prieš mūsų valią pakrypus kita linkme, aš turiu štai ką pasakyti: tai buvo Visagalinti Apvaizda, kuri tąsok Lenkiją sukludė, kad šis mano pasiūlymas būtų priimtas (smarkios ovacijos). Nuo to laiko vyksta kova tarp tiesos ir melo. Ir kaip visados, šią kovą laimės tiesa. Kitais žodžiais tariant, tai reiškia: ką visą laiką britų propaganda, ką visados tarptautinė žydija ir jos demokratiniai padėjėjai primeluoja, tai niekuo nepakeis istorinio fakto. O tas istorinis faktas yra tas, kad jau dveji metai kaip Vokietija pabloškia vieną priešą po kito (audringos ovacijos). Tučiuojau, po pirmojo atsiskaitymo kovos etapo aš vėl ištiesiau ranką. Tačiau ji buvo atstumta, ir nuo to laiko mes visi esame pergyvenę tai, kad kiekvienas taikos pasiūlymas iš mano pusės tučiuojau

karu kurstytojo Churchillio ir jo pasekėjų buvo išnaudotas padaryti pareiškimui, esą, tai esąs mūsų silpnumo įrodymas. Todėl aš lioviausi toliau eiti šiuo keliu. Aš priėjau išvadą, jog čia tegalima tik iškovoti visiškai aiškų sprendimą, ir tai pasaulinės istorinės reikšmės sprendimą ateinančiam šimtmečiui. Visą laiką siekdamas apriboti karo išsiplėtimą, 1939 m. aš nutariau pasiūsti savo ministerį į Maskvą. Tai buvo karčiausias mano jausmo nugalėjimas. Aš bandžiau prieti čia prie susitarimo. Jūs patys geriausiai žinote, kaip garbingai aš laikiausi savo įsipareigojimų. Deja, kita susitarusioji šalis nuo pat pradžios tų įsipareigojimų nesilaikė. Po šių susitarimų įvyko išdavimas, kuris pirmiausia likvidavo visą šiaurės rytų Europą. Ką tada tai mums reikė būnant priverstiems tydomis žiūrėti į tai, kaip buvo smaugiama maža suomių tauta, tą jūs visi žinote. Ką pagaliau reikė tai, kad ir Baltijos valstybės buvo jėga užgrobtos, gali suprasti tik tas, kuris pažįsta Vokietijos istoriją ir žino, kad nėra ten nė vieno kvadratinio kilometro žemės, kurio žmonijos kultūrai ir civilizacijai nebūtų atskleidę savo pionierišku darbu vokiečiai. Nežiūrint to, aš visa tai nutylėjau. Tik kai aš savaitė iš savaitės vis daugiau pajusdavau, kad Rusija mano dabar atėjus valandą prieš mus kariauti, kai aš pamažu gavau dokumentus, įrodančius, kad mūsų pasienyje atsiranda vis nauji aerodromai, kad viena divizija po kitos atsūnčiama iš visos milžiniškos sovietų valstybės ir mūsų pasienyje pastatoma, tada aš irgi pajutau pareigą iš savo pusės tuo

pasirūpinti. Juk istorija nedovanoja jokio apsižiūrėjimo. Aš jaučiuosi, stovėdamas vokiečių tautos priešakyje, esąs atsakingas už vokiečių tautą, už jos egzistenciją, už jos dabartį ir kiek galima daugiau už jos ateitį. Todėl aš buvau priverstas pamažu ir iš savo pusės imtis gynimosi priemonių. Jos buvo grynai defenzyvinio pobūdžio. Tačiau jau praėjusių metų rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais buvo aišku: atsiskaitymo kova Vakaruose su Anglija, kur ypač buvo panaudojamos karinės vokiečių oro pajėgos, buvo nebeįmanoma, nes mūsų užnugaryje buvo valstybė, kuri jau rengėsi prieš mus žygiuoti. Kaip labai ji buvo pasirengusi tam žygiui, mes apie tai dabar visiškai gerai žinome. Dar kartą aš norėjau visą problemą išsiaiškinti ir todėl tada aš pakviečiau Molotovą į Berlyną. Jis man pastatė jums žinomas keturias sąlygas. Pirmiausia, Vokietija turėtų sutikti su tuo, kad Rusija likviduotų Suomiją. Aš negalėjau kitaip pasielgti, kaip tik atsakyti sutikti su tuo. Antrasis klausimas buvo, ar vokiečiai tesės savo garantijas Rumunijai ir prieš Rusiją. Aš turėjau ir čia pasilikti prie mano kartą duotojo žodžio. Aš nesigailiu, kad aš ji daviau (ovacijos), nes aš Rumunijoje irgi suradau garbingą vyrą generolą Antonescu, kuris savo laiku griežtai laikėsi savo duotojo žodžio. Trečias klausimas lietuvių Bulgariją. Molotovas reikalavo, kad Bulgarijoje būtų rusų igulų, kurios ten palaikytų rusų garantiją. Ką tai reiškia, tai žinojome mes iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos atvejų. Čia aš galėjau pasiremti tuo, kad tokia garantija priklausoma nuo noro tos šalies, kuriai ta garantija teikiama. Ketvirtas klausimas liečia Dardanelus. Rusija reikalavo bazių prie Dardanelų. Jeigu Molotovas dabar mėgintų dėl to ginčytis, nebūtų nieko nuostabaus. Jis pastatė šiuos reikalavimus, o aš juos atmečiau. Aš atsidedęs stebėjau Rusiją. Jau gegužės mėnesį padėtis buvo tiek toli pažengusi, jog nebegalėjo būti jokios abejonės dėl to, kad Rusija siekė pirmą proga pasitaikius, mus užpulti. Tada aš turėjau tylėti. Man buvo dvigubai sunku. Gal būt ne taip sunku prieš tėvynę, nes galiausiai ji turi suprasti, kad yra momentų, kai negalima kalbėti, jei nenorima pastatyti į pavojų visos tautos. Daug sunkiau man buvo tylėti prieš savo karius, kurie divizija prie divizijos stovėjo prie Reicho rytinių sienų ir nežinojo, koks iš tikrųjų čia reikalas. Ir kaip tik jų dėliai aš neturėjau kalbėti, nes jei aš būčiau tik vieną žodį ištaręs, tatau ne kiek nebūtų pakeitę pono Stalino nutarimo, o būtų tada iškritusi galimybė padaryti staigmeną, kuri man buvo kaip paskutinis ginklas (ovacijos). Todėl aš ir šį momentą tylėjau, kol galutinai ryžausi dabar padaryti pirmąjį žingsnį. Tai, ką turiau čia šiandien prisipažinti, bū

Vokiečių aviacija visu milžinišku svoriu puola Rytų fronte

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. X. 3. Vyriausioji karo pajėgų vadovybė praneša: Rytuose karo veiksmai buvo sėkmingai tęsiami. Naktį į spalio 3 d. karo lėktuvai su aiškiai pastebėtomis pasekmėmis bombardavo Maskvos karinius įrengimus ir svarbias ginklų dirbtuves į pietryčius nuo Charkovo. Praėjusią naktį stiprus karo lėktuvų junginys vėl puolė britų laivų stovybos centrą Newcastle. Buvo bombarduojama ilgai.

Be to, buvo numesta bombų į svarbius karinius įrengimus Didžiosios Britanijos rytuose ir pietryčiuose pakraštyje ir į kelis aerodromus. Kanalo srityje ketvirtadienį naikintuvai numušė 9 ir karo laivyno vienetai numušė tris britų lėktuvus.

Šiaurės Afrikoje vokiečių smigamieji lėktuvai spalio 1 d. bombardavo Marsa Ma'ruko ir Tobruko uostų įrengimus. Vokiečių karo laivyno vienetai Libijos pakraštyje numušė tris britų lėktuvus.

Prieš lėktuvai nei dieną, nei naktį į Reicho teritoriją nebuvo įskridę.

BERLIN. X. 3. Kaip matyti iš

vokiečių karo vadovybės pranešimo, vokiečių karo aviacija Rytų fronto pietinėje dalyje ypatingai gyvai veikia. Buvo puolami kariuomenės telkiniai, tankų ir automobilių voros, baterijos ir lauko pozicijos, o taip pat transportai. Buvo sunaikinta geležinkelio bėgių, įvairių pastatų, geležinkelio stočių ir kitokių geležinkelio taikinių. Buvo sunaikinti keli traukiniai, jų tarpe vienas prikraitas tankų. Sovietai Rytų fronto pietinėje dalyje turi nedaug geležinkelių. Ir kelių tinklas čia re. aš. Todėl jie yra priversti į frontą žygiuoti negausiais daugiausia vienu bėgių geležinkeliais ir negausiais keliais. Dėl padarytų sunaikinimų geležinkelių linijose, ypatingai geležinkelių s'otyse su jų labai sudėtingomis iešmų ir kitų įrengimų sistemomis, sutriko ištiesoms dienoms visas transporto susisiekimas. Vokiečių bombomis padaryta geležinkelių pylimų, bėgių ir stočių įrengimams žala kiekvieniame raūže yra tokia didelė ir negreit pataisoma, jog apie tvarkingą municijos, ginklų, maisto ir kariuomenės pristatymą į frontą nebegali būti kalbos. Užnugario susisiekimo kelių sugadinimas be-

tarpiškai veikia į frontą. Keliai, kuriais dėl geležinkelių susisiekimo sutrikimo žygiuoja labai daug kariuomenės vorų, yra taip pat bombarduojami bombų iš karo lėktuvų krušos. Dėl to ir čia pristatymas į frontą šlubuoja. Tvarkingas žygiavimas ir tvarkingas kariuomenės telkimas pasidarė neįmanomas. Vokiečių karo aviacija savo puolimus vėl nukreipė į Maskvos karinius pastatus. Čia, visų pirma, turima galvoje geležinkelių įrengimus. Visi svarbūs Sovietų Sąjungos geležinkeliai, kaip spinduliai, sueina Maskvoje. Šitie geležinkeliai yra vokiečių bombonešiams gerį taikiniai. Daugiau kaip 15 geležinkelių buvo daug kur įšardyti, šeši geležinkeliai užblokuoti, septyni traukiniai sunaikinti, 33 traukiniai padegti. 76 traukiniai sunkiai sužaloti ir 16 geležinkelių stočių bombarduoti. Tokie sunaikinimai smarkiai atsiliepi visam kariniam susisiekimui. Sovietų karo pajėgų karinio judėjimo sistema yra ir sovietų karinių pajėgumas žymiai susilpnėjo. Kadangi tuo pat metu bombarduojami ir ginklų fabrikai, tai bolševikų karinės pajėgumas nukentia nebeįtaisomu būdu.

(Nukelta 1 2 psl.)

FIURERIO KALBA

(Atkelta iš 1 psl.)

vo sunkiausias nutarimas visame mano ligšioliniame gyvenime, nes kiekvienas toks žingsnis atidaro vartus, už kurių slepiasi tik paslaptys. Birželio 22 d. rytą prasidėjo ši didžiausioji pasaulio istorijoje kova. Nuo to laiko praėjo apie pusketvirtą mėnesio, ir aš galiu dabar čia jau konstatuoti: viskas nuo to laiko vyko planingai (audringos ovacijos). Per visą tą laiką nė vienai sekunde iš vadovybės rankų nebuvo atimta iniciatyva (pakartotinos audringos ovacijos). Priešingai, ligi šios dienos kiekvienas veiksmas vyko lygiai taip pat planingai, kaip anksčiau Rytuose prieš Lenkiją, pasakui prieš Norvegiją ir pagaliau prieš Vakarų ir Balkanuose. Tik vieną turį aš čia konstatuoti: mes neapsivylėme planų teisingumu, mes neapsivylėme nė istoriniu mūsų karių narsumu, mes neapsivylėme nė mūsų ginklų tobulumu. Mes neapsivylėme visos mūsų fronto organizacijos neklidžiu funkcionavimu milžiniškoje užfrontės erdvėje, neapsivylėme nė vokiečių tėvyne. Tačiau mus kai kas apvylė: mes neturėjom jokio supratimo apie tai, kaip milžiniškai šis priešas buvo pasiruošęs prieš Vokietiją ir Europą ir kaip didelis buvo pavojus, kaip laiku ši kartą mes išgelbėjome nuo sunaikinimo ne tik Vokietiją, bet ir Europą. Tai šiandien aš galiu čia pareikšti (audringas pritarimas). Tai aš pasakau tik šiandien, nes aš turiu tai šiandien pasakyti, kai mūsų priešas jau yra palaužtas ir niekadės daugiau nebeatsikels (kelias minutes trukusios ovacijos). Čia prieš Europą susitelkė jėga, apie kurią, deja, daugumas neturėjo jokio supratimo ir daug kas dar šiandien nesupranta. Tai būtų buvęs antrasis Čingishano puolimas. Kad šis pavojus yra pašalintas, dėkoti pirmiausia vokiečių kareiviams už jų narsumą, ištvėrmę, pasiryžimą aukotis, o taip pat ir visiems tiems, kurie su mumis žygiuoja. Juk dabar pirmą kartą įvyko toks Europos kontinento atbudimas. Siaurėje kovoja Suomija - tikra didvyrių tauta (gyvos ovacijos). Savo plačiose erdvėse ji prieš-

nasi, pasitikėdama vien tik savo jėga, savo drąsa, savo narsumu ir atkaklumu. Pietuose kovoja Rumunija (ovacijos). Vadovaujama narsaus ir ryžtingo vyro, ji nuostabiu greičiu išėjo iš sunkiausių valstybės krizių, kurios galėjo ištikti tautą ir valstybę. Apžvelgę platų šio karo frontą nuo Ledinuotojo vandenyno iki Juodosios jūros, matome, kad šiose plačiose erdvėse kovoja dabar mūsų kariai ir jų eilėse bei su jais drauge žengia suomių, italų (ovacijos), vengrai (ovacijos), rumunai, slovakai (ovacijos), kroatai (ovacijos), ispanai, — jie veržiasi dabar į mūsų (ovacijos). Belgai, olandai, danai, norvegai, net ir prancūzai yra įsijungę į šį didžiulį frontą (audringos ovacijos). Dažnai nebuvo galima kalbėti vien tik dėl to, kad mes tuo per anksti galime priešą painformuoti apie tą padėtį, kuri jam pačiam, turint tokį skurdų informacijos biurą, tėra žinoma dažnai tik dienoms, o kartais ir savaitėms prasilinkus. Vokiečių kariuomenės pranešimas yra tiesios pranešimas. Anglų tvirtinimu, Rytuose mes jau trys mėnesiai kaip patiriame vieną pralaimėjimą po kito. Tačiau mes esame į rytus nuo Smolensko, mes esame priešais Leningradą ir mes esame prie Juodosios jūros. Mes esame priešais Krimą, ir ne rusai juk stovi prie Reino (juokas).

Jeigu ligi šiol rusai būtų nuolat laimėję, tai jie juk nėra savo laimėjimų išnaudoję, o po kiekvieno laimėjimo atsitraukė 100 arba 200 kilometrų, galimas dalykas, stengdamiesi mus į krašto gilumą įvilioti (juokas). Be to, apie šios kovos dydį pasako keli skaičiai. Į nelaisvę paimta jau 2,5 milijonai sovietų. Paimtų arba sunaikintų, bet mūsų rankose esančių, patrankų skaičius jau šiuo metu siekia lygiai 22.000. Sunaikintų arba paimtų, t. y. mūsų rankose esančių, šarvuotųjų skaičius dabar siekia jau daugiau kaip 18.000. Be to, yra sunaikinta arba numušta daugiau kaip 14.500 lėktuvų. Taip pat yra užimta sritis, kuri yra dvigubai didesnė už buvusią Vokietiją, kai aš 1933 m. pradėjau jai vadovauti, arba keturis kar-

tus didesnė už Angliją. Toliau Fiureris pareiškė: Ką bolševizmas gali padaryti iš žmonių, mes dabar matėme: priešą, kuris kovoja iš dvių pusių, žvėriškai trokšdamas kraujo, ir iš kitos pusės — bijodamas savo komisarių. Darbininkų ir valstiečių rojų, kurį aš visuomet esu nušvietęs, pasibaigus šiam žygiui papasakos milijonai karių taip, kaip aš esu jį nušvietęs. Juk jie žygiuoja per šio „rojaus“ gatves. Tų žmonių pragyvenimo lygio sąskaiton pastatytas vienintelis fabrikas — ginklų fabrikas. Tai ginklų fabrikas prieš Europą. Ir prieš šį žiaurų, žvėrišką priešą su tokiu milžinišku apsiginklavimu kovodami, mūsų kariai pasiekė tuosius laimėjimus. Aš nerandu žodžio, kuris geriausiai galėtų jiems tikti. Ką jie nuolat drąsiai ir narsiai atlieka, pareikšdami savo milžinišką pastangą, — tai yra neišvaizduotina. Jie visi yra lygūs. Viršuje, tačiau, stovi dar vokiečių pėstininkas, vokiečių šaulys. Tame žygyje dalyvauja divizijos, kuriuos nuo pavasario pėsčiomis nužygiavo daugiau kaip 2.500—3.000 kilometrų. Kalbant apie žaibo karą, tų kareivių žygius, tektų pavadinti žaibiškais. Tėra tik pora istorinių žaibinių atsitraukimų, kurie savo greičiu jų veiksmus prašoko. Tačiau ten buvo ne tokie dideli atstumai, nes buvo laikytasi vis arčiau pajūrio. Nenoriu aš čia prieš šmeižti, aš tenoriu tik teisėtai vokiečių kariui priskirti tai, ką jis yra nusipelnęs. Jis atliko tokius žygius, kurių niekas negali pralenkti. Ir tai, kas yra atlikta šio fronto užnugaryje, yra tikrai milžiniška. Daugiau kaip 25.000 kilometrų rusų geležinkelių vėl jau atstatyta. Daugiau kaip 15.000 kilometrų rusų geležinkelių jau yra su vokiečių pakeistais bėgiais. Ir šio fronto užnugaryje jau kuriasi nauja valdžia, kuri rūpinsis, kad šios visos milžiniškos sritys, jei šis karas ilgiau užtruktų, būtų naudingos vokiečių tėvynei ir mūsų sąjungininkams. Ir jų nauda bus milžiniška, ir negali būti jokios abejonės, kad mes mokame jas tvarkyti. Čia Fiureris pareiškė padėką tėvy-

nei. Ryšium su tuo jis pastebėjo: aš žinau, kad dabar nebėra jokio prieš, kurio mes su turimais municijos kiekiais nenukalėtume. Ir jei kartais jūs skaistote laikraščiuje apie milžiniškus kitų valstybių planus, kuriuos jos numato ir pradeda įvykdyti, ir jei jūs girdite apie milijardines sumas, tai, mano tautiečiai, atsiminkite apie tai, ką aš jums dabar sakau: 1) prieš šios kovos mes irgi įtraukiame ištisą kontinentą, 2) mes kalbame ne apie kapitalą, bet apie darbo jėgą, ir šią darbo jėgą mes panaudojame visu šimtu procentų šiame reikale, ir 3) jei mes apie tai nekalbame, tai tas nereiškia, kad mes nieko neveikiame. Aš visiškai tikrai žinau, kad kiti visa tai geriau gali kaip mes. Jie gamina tankus, kurie yra nenugalimi, jie yra greitesni už mūsų žygius, tvirtiau apšarvuoti, negu mūsų kariai, jie

turi geresnes patrankas už mūsų, ir jiems visiškai nereiškia benzino. Kovoje mes jas sunaikiname, ir tai yra lemiamas dalykas (ovacijos). Ir tos mašinos, kuriomis mes šiandien važiuojame arba šaudome, arba skrendame, nėra tos mašinos, kuriomis mes ateinančia metais važiuosime arba šaudysime arba skrisime. Šį karą laimėjęs, galima bus pasakyti, kad jį laimėjo vokiečių kariai, kurie savo mase tikrai atvaizduoja mūsų tautos masę, ir kad jį laimėjo vokiečių tėvynė su milijonais dirbančių žmonių. Šiam karui pasibaigus, aš iš jo grįšiu, būdamas dar fanatiškesnis nacionalsocialistas, kaip anksčiau buvau. Aš pareinu iš šio karo vėl su savo senąja partijos programa, kurios įvykdymas man yra ir atrodo esąs dar svarbesnis, kaip gal būt pirmąją dieną.

Generalfeldmaršalui von Brauchitsch šiandien 60 metų

Berlin. X. 3. Generalfeldmaršalui vyriausiajam vokiečių kariuomenės vadui Walter von Brauchitschui spalio 4 d. sukanka 60 metų.

Šis labiausiai nusipelnęs karininkas, kuris perėmė metų kovo mėnesyje galėjo švesti savo 40 tarnybos metų jubiliejų, yra vienos senos Silezijos kareivių šeimos anis. Savo karinę karjerą jis pradėjo viename gvardijos grenadierų pulke, bet jau leitenantu perėjo į artileriją ir netrukus po to, buvo komandiruotas į generalinį štabą. Kaip generalinio 16-sios armijos korpo štabo karininkas jis dalyvavo Didžiajame kare ir ypatingai pasižymėjo kietose kovose prie Verduno.

1915 m. Brauchitschui buvo suteiktas Geležinio Kryžiaus I-sios klasės ordinas. 1917 m. generolas

Ludendorffas jį pasiūlė apdovano-ti Hohenzolernų ordinu. Pasauliniui karui pasibaigus jis majoro titulu įstojo į Reicho apsaugos kartuomenę. Naujoje vokiečių kariuomenėje jis nuo 1936 m. vadovavo naujai sudarytai komandos grupei Leipcige, kurioje buvo sutelkti visi motorizuoti kariuomenės junginiai.

Jo vadovaujami vokiečių kariuomenės daliniai žygiavo į Austriją, į Sudetų kraštą ir į Čekiją.

Žaibinio karo Lenkijoje, Vakaruose, Norvegijoje ir Balkanuose savotiškame pulkame vokiečių vadovavime pasireiškė dideli Brauchitscho nuopelnai. Po karo žygio Vakaruose Adolfas Hitleris, kurio artimiausiu bendradarbiu Brauchitschas yra Rytų žygyje, jį pakėlė į generalfeldmaršalą.

Užimti buv. caro rūmai prie Leningrado

BERLIN. X. 3. DNB iš karinių sluoksnių patiria, kad vokiečių kariuomenės vienetai, kovodami dėl Leningrado, užėmė pietų vakarų miesto dalyje esančius istorinius caro rūmus,

kurie dėl jame esamų vertingų meno turtų, yra žinomi kaip „Rytų Versailles“. Sovietų baterijos Kronštate veltui stengiasi sukliudyti čia sutelktų sovietų jėgų apsupimą. Savo granatomis jie apnaikino didelį aplink rūmus esantį

parką. Vokiečių pėstininkų ir artilerijos puolimo niekas negalėjo sulaukyti. Ir paskutiniai sovietų priešinimosi lizdai buvo vokiečių „išrūkyti“, padarius priešui kruvinių nuostolių.

Brangūs meniniai pastatai per kovas didžioje savo dalyje paliko neliešti.

o tą gaisrą, kurį sukėlė bolševikai atsitraukdami viename ištaigingame pastate, vokiečių kareiviai greitai užgesino.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

33

KAMERA N 94.

Tam pačiam trečiam aukšte mažutė kamera su keturiomis prie sienų prirakintomis geležinėmis lovomis. Pro langą matyti Senamiesčio dalis, Aleksotas, A. Freda ir aviacijos aerodromas, kaip ant delno. Ši kalėjimo dalis, antram ir trečiam aukšte, vadinasi ketvirtuoju skyriu. Šiose kameroose sėdi nebepaprasti nusikaltėliai, kurie buvo tik tuo, kad jie tarnavo nepriklausomai Lietuvoje, bet aktyvūs kontrrevoliucininkai, kurie dabar kuo nors pasižymėjo, norėdami išvairyti bolševikus iš savo tėvynės.

Devyniasdešimtis ketvirtos kameroj sėdime penki vyrai: aviacijos kapitonas Stasys J., Jonas G., Jonas D., „politrukas“ Koniušenko ir aš. Vėliau atvarė dar Vaclovą K.

Stasys J. ir Koniušenko neseniai grįžo iš karcerio, jie buvo po tris paras nubausti už pasipriešinimą žydukui barzdaskučiu. Mat, tas šlykštus žydpalaikis taip kirpdavo mums plaukus, jog būtinai turėdavo palikti plaukų dryžes ant galvos, kad utelės turėtų kur pasikarti.

Tur būt, niekas nebuvo taip žiauriai išskankintas tardymų metu, kaip vargšas kapitonas. Jo visas kūnas buvo raudonai-juodas, panašus į kepamą kotletą — niekur nesimatė sveikos vie-

telės, buvo baisiai sutinęs ir krauju pasruvęs. Jį po šešias valandas išlaikydavo už apirankių pakartą. Jis labai stambus vyras — sieksninio aukščio ir metrinio pločio, — todėl jam buvo labai sunku kaboti ant kablo. Geležiniai apirankiai taip išiedavo į jo rankas, kad jis parvykdavo iš tardymų su baisiausiomis žaizdomis ant rankų. Jį nuolat tardydavo ir kankindavo. Jo iškentėtas kančias sunku aprašyti, reikėjo tik pamatyti jo baidią išvaizdą, kad būtų galima turėti supratimo, kaip jis buvo kankinamas. Jį mušė, šaudė, kankino reikalaudami išduoti jo draugus, su kuriais jis sykiu dirbo prieš bolševikus, bet jis jų neišdavė. Vieną sykį jam pranešė, kad jo žmona ir mažas sūnelis yra paimti ir taip pat bus kankinami, jei jis nepasakydams teisybės apie save ir savo draugus. Jis jiems atsakė:

— Galit ką norit daryti su mano žmona, vaiku ir manim, daugiau jūs nieko iš manęs nebeišgausite, nes aš jums pasakiau, ko norėjote.

— Ot, tai biaurybė žmogus, jis neturi jokios sąžinės, leidžia taip biauriai save kankinti ir teisybės nesako, — stebėjosi jo budeliai kankindami jį.

Birželio 13 d. Sv. Antanas — kalinių patronas. Prieš auštant kapitonas J. grįžęs iš tardymo prišoko prie mano lovos:

— Pulkininke, šiąnakt mane baisiai kankino, bet aš važiuodamas pasimeldžiau prie Sv. Antano ir neišdaviau... Tik, pulkininke, aš vieną dalyką labai negerai padariau. Pasakyk man, kaip aš turėjau pasielgti? Jie mane mušė, mušė, reikalaudami, kad pasakytiau jiems visą teisybę. Aš jiems teisinaus, jog jau visą teisybę esų pasakęs. Tada jie mane nukabino nuo kablo ir liepė parašyti tokį raštelį: „J... ty! Aš prisipažinau ir visą teisybę jiems pasakiau“. Po

juo turėjau pasirašyti pavardę. Ką dabar jis pamanyęs gavęs tokį mano ranka parašytą raštelį, nors mano ranka labai drebję nuo apirankio įveržimo, bet vis tik jis gali suprasti, kad tai mano rašyta... — beveik su ašaromis akyse skundėsi man kapitonas.

— Mielas Staseli, per daug nesigriaušk, — atsakiau jam. — Tu gi kitaip ir negalėjai pasielgti. Jei tu to raštelio nebūtum rašęs, tada jiems aiškiai būtų parodęs, jog meluoji...

— Bet J... čiu tas raštelis bus kur nors netikėtai pakištas, kad jis pamanytų, jog aš pats jam jį, progai pasitaikius, pasiunčiau. Jie gi suras kokį nors būdą suvaizdinti, kad atrodytų, jog jis jį tiesiog iš manęs gavęs. Jis gi jį gavęs gali dabar iš tikrųjų prisipažinti ir kitus išduoti...

— Nusiramink, Staseli, — sakau jam. — J... tys nebus toks kvailas, kad nesuprastų, jog tu jį rašei jų priverstas, jau iš vien nenormalaus tavo braižo jam bus aišku, kad čia kas nors ne taip yra.

Pagaliau kapitonas J. šiaip taip nusiramino ir atsigulė, bet ne koks buvo jo miegas, nes visi sąnariai skaudėjo.

Jonas G. taip pat labai žiauriai buvo kankinamas. Jo nugara, šlaunys ir kinkos baisiai sutinusios, tamsiai mėlynos, krauju pasruvusios, į kotletą panašios. Ant blauzdų buvo labai didelės žaizdos, nes buvo labai sudaužytos blauzdos ir rankų raumenys. Ant rankų apirankiais buvo išpiautos žaizdos, kad atšokusi mėsa kabojo, nes jo labai storos rankos, todėl jiems sunku buvo uždėti apirankius. Jis labai stiprus vyras, kad „funkėmis“ mušamas iš skausmo apirankius nutraukė, net enkavedistai išsigandę šalin pašoko.

(B. 4.)

Eröffnung des Winterhilfswerkes 1941/42 im Berliner Sportpalast

Der Führer berichtete der Welt von den deutschen Schlachterfolgen im Osten

BERLIN, 3. OKTOBER.

Fremdige Ueberraschung hatte das deutsche Volk erfasst, als am Freitag mittag verkündet wurde, dass der Führer zur Eröffnung des Winterhilfswerkes 1941/1942 sprechen werde...

Seit 48 Stunden abermals eine Operation von gigantischem Ausmass im Gange/Bisher 2,5 Millionen Gefangene/22.000 Geschütze, über 18.000 Panzer und mehr als 14.500 Flugzeuge auf dem Verlustkonto der Sowjets

Reichsminister Dr. Göbbels

zeigte, wie z. B. die Betreuung von „Mutter und Kind“ und die Kinderlandverschickung aus den bombengefährdeten Gebieten wertvollste Volkskraft erhalten hat...

sche Volk hat — das Gesamtergebnis aller Kriegshilfswerke 1940/41 zusammengerechnet, also einschliesslich Winterhilfswerk, Deutsches Rotes Kreuz, Beiträge zur nationalsozialistischen Volkswohlfahrt usw. — an jedem Tag des soeben abgelaufenen Opferjahres freiwillig rund 4 Millionen RM für soziale Zwecke aufgebracht...

4 Milliarden RM geopfert.

Das ist so viel — um ein Beispiel zu nennen — wie die gesamten Staatsausgaben der Schweiz im Laufe von 10 Jahren“.

wendung dieser gewaltigen Beträge nach und hob hervor, dass nahezu zwei Drittel des Gesamtaufkommens des Kriegswinterhilfswerkes, nämlich rund 600 Millionen RM als Zuwendung an die nationalsozialistische Volkswohlfahrt abgeführt werden konnten...

betreut werden. Im Rahmen der erweiterten Kinderlandverschickung wurden

1,5 Millionen Kinder und über 150.000 Mütter mit rund 65.000 Säuglingen und Kleinkindern zur Erholung aufs Land geschickt.

Vom Jahre 1933 bis heute wurden 5,7 Millionen Kinder zur Erholung aufs Land gebracht. Hinzu kommen 0,5 Million Mütter mit über 1000.000 Säuglingen und Kleinkindern...

Gesamtheit, sondern einiger verborbener Hassler und des internationalen Weltfeindes des Judentums.

Jetzt habe Churchill den Krieg, den er und seine Mithetzer 1939 als reizend bezeichneten. „Wenn sie noch nicht wissen sollten, dass dieser Krieg für England keine reizende Sache wird, so werden sie es mit der Zeit noch merken, so wahr ich hier stehe“.

Moskaus gigantischer Verrat

Der Führer erinnerte an seinen Versuch, mit Moskau zu einer Verständigung zu kommen und verwies auf den gigantischen Verrat, mit dem Moskau auf diesen Versuch erwiderte.

weder getäuscht habe in der Richtigkeit seiner Pläne, in der Tapferkeit des deutschen Soldaten, über das Funktionieren der Organisationen, wohl aber in einem: „Wir hatten keine Ahnung, wie gigantisch die Vorbereitungen dieses Gegners gegen Deutschland und Europa waren...“

Der Führer nannte dann Zahlen: russische Gefangene bisher rund 2,5 Millionen, vernichtete oder erbeutete Geschütze rund 22.000, Panzer über 18.000, Flugzeuge über 14.500.

Die Leistungen des deutschen Infanteristen

Eingehend hob der Führer die Leistungen der deutschen Truppe hervor. Als an der Spitze stehend nannte er die Leistungen des deutschen Infanteristen. „Wir haben Divisionen, die seit dem Frühjahr über 2.500 — bis 3.000 Kilometer zu Fuss marschiert sind“.

„Und die Maschinen, die bei uns heute fahren oder schiessen oder fliegen, sind nicht jene Maschinen, mit denen wir nächstes Jahr fahren oder schiessen oder fliegen werden“.

„Eine Ehre für jede Nation, an der Seite Deutschlands kämpfen zu dürfen“

Die ersten Pressestimmen zu der Rede des Führers

Budapest, 3. Oktober.

Die grosse Rede des Führers anlässlich der Eröffnung des dritten Kriegswinterhilfswerkes hat in Ungarn stärksten Eindruck hervorgerufen. An massgebender ungarischer Stelle unterstreicht man, dass es einer späteren Zeit vorbehalten bleibe, die weltgeschichtliche Rolle, die Adolf Hitler als Organisator und Führer des Kreuzzuges gegen den Bolschewismus übernommen hat...

versenkt worden sei. Diese Meldung ist von Anfang bis Ende frei erfunden.

„Sieg im Westen“ in Mexiko

Etwa 100 Ibero-amerikanische Diplomaten sowie die hiesigen Gesandten Italiens und Japans nahmen gestern auf Einladung des deutschen Gesandten, Freiherrn Rüdiger von Colenberg an einer Sondervorführung des deutschen Wehrmachtfilms „Sieg im Westen“ teil.

Hilfe für Moskau in einigen Monaten!

Aus einem Telefongespräch von „Tokyo Nichi Nichi“ mit ihrem New Yorker Vertreter hat sich hinsichtlich der Auffassung US-amerikanischer Kreise über die Haltung Washingtons zur Moskauer Konferenz und die allgemeine Lage folgendes ergeben: Eine effektive Hilfe für Moskau werde nur in einigen Monaten möglich sein...

lich der Auffassung US-amerikanischer Kreise über die Haltung Washingtons zur Moskauer Konferenz und die allgemeine Lage folgendes ergeben: Eine effektive Hilfe für Moskau werde nur in einigen Monaten möglich sein...

In dem antiken Athener Theater des Herodes Attikus fand am Montag das erste Sinfoniekonzert der diesjährigen Saison statt.

Schiffsbauzentrum Newcastle bombardiert

An der britischen Ost- und Südostküste operierte unsere Luftwaffe

AUS DEM FÜHRERHAUT-QUARTIER, 3. OKTOBER.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Im Osten wurden die Operationen erfolgreich fortgeführt. Kampfflugzeuge bombardierten in der Nacht zum 3. Oktober mit beobachteter Wirkung militärische Anlagen in Moskau sowie ein wichtiges Rüstungswerk südostwärts Charkow.

Ein starker Kampffliegerverband griff in der letzten Nacht erneut das britische Schiffsbauzentrum Newcastle mit nachhaltiger Wirkung an. Weitere Luftangriffe richteten sich gegen kriegswichtige Einrichtungen an der britischen Ost- und Südostküste sowie gegen mehrere Flugplätze.

riffe richteten sich gegen kriegswichtige Einrichtungen an der britischen Ost- und Südostküste sowie gegen mehrere Flugplätze.

Im Kanalgebiet schossen am gestrigen Tage Jäger 9, Einheiten der Kriegsmarine 3 britische Flugzeuge ab.

In Nordafrika bombardierten deutsche Sturzkampfflugzeuge am 1. Oktober die Hafenanlagen von Marsa Matruk und Tobruk. Einheiten der deutschen Kriegsmarine schossen an der libyischen Küste 3 britische Flugzeuge ab.

Rom, 3. Oktober.

Das Hauptquartier der Wehrmacht gibt bekannt: Verbände der Luftwaffe griffen am gestrigen Tage erneut die Flugstützpunkte der Insel Zypern an und verursachten beträchtliche Brände. In Nordafrika bombardierten Einheiten unserer Luftwaffe und deutsche Flugzeuge wiederholt bedeutende Bodenziele in den Gebieten von Tobruk und Marsa Matruk und trafen vorgeschobene Feldflugplätze. Die Stadt Bengasi erlitt einen neuerlichen Luftangriff. Eine Hurricane wurde zur Landung in unseren Linien gezwungen. Der Flugzeugführer wurde gefangen genommen. In Ostafrika nichts von Bedeutung.

der Führer erschien

und unter den Klängen des Bandenweiler Marsches zur Rednertribüne schritt. Nicht enden wollten die Heilrufe, als Reichsminister Dr. Göbbels den Führer in herzlichen Worten begrüßte.

Die Worte des Ministers gingen im Beifallssturm unter, als er verkündete, dass in allen zukünftigen Tagen das ganze deutsche Volk bei dem Führer stehen werde, bis die Stunde des Sieges geschlagen habe.

Der Führer ging in seiner Rede davon aus, dass ihm das Erscheinen bei der Veranstaltung besonders schwer fiel, weil seit 48 Stunden abermals eine Operation von gigantischem Ausmass im Gange sei.

Sie werde mitheifen den Gegner des Ostens zu zerschmettern.

Eingehend befasste sich der Führer mit seinen Bemühungen, die Verwirklichung des Parteiprogramms auf friedliche Weise durchzusetzen. Niemals sei ein Krieg angestrebt worden, unter keinen Umständen habe er aber auf die Wiederherstellung der deutschen Freiheit, und damit eine der Voraussetzungen zum deutschen Wiederaufstieg verzichten können. Er erinnerte an seine vielen Friedensangebote, Abrüstungsvorschläge und Vorschläge zur friedlichen Herbeiführung vernünftiger wirtschaftlicher Ordnungen, die alle abgelehnt wurden. Er erinnerte daran, dass es ihm gelang, Bundesgenossen zu erwerben, aber nicht die Freundschaft des Landes, um das er am meisten geworben habe: Englands. Dies sei nicht die Schuld des englischen Volkes in seiner

Der Führer hat einen neuen Kriegsorden gestiftet

Zur Anerkennung vielfacher aussergewöhnlicher Tapferkeits- oder Führungstaten hat der Führer den Kriegsorden des Deutschen Kreuzes gestiftet. Nach Artikel eins der im „Reichsgesetzblatt“ vom 2. Oktober verkündeten Verordnung ist der Orden des Deutschen Kreuzes ein Wehrmachtorden, der in Silber und in Gold verliehen wird. Laut Artikel zwei besteht der Orden aus einem achtzackigen Dunkelrotbraunen, silbergeränderten Stern, der in einem silbernen bzw. goldenen Lorbeerkranz auf mattsilbernen Feld ein schwarzes silbergerändertes Hakenkreuz trägt. Der Lorbeerkranz zeigt unter die Jahreszahl 1941. Das Deutsche

Kreuz wird ohne Band auf der rechten Seite getragen. Laut Artikel drei wird das Deutsche Kreuz in Silber verliehen für vielfache aussergewöhnliche Verdienste in der militärischen Kriegführung. Das Deutsche Kreuz in Gold wird verliehen für vielfach bewiesene aussergewöhnliche Tapferkeit oder für vielfache hervorragende Verdienste in der Truppenführung. Voraussetzung für die Verleihung des Deutschen Kreuzes ist der Besitz des Eisernen Kreuzes erster Klasse von 1939 oder der Spange zum Eisernen Kreuz erster Klasse des Weltkrieges oder des Kriegsverdienstkreuzes erster Klasse mit Schwertern.

ANORDNUNG Nr. 1

DES HERRN GENERALKOMMISSARS IN KAUNEN AUF DEM GEBIETE DER GETREIDE - UND FUTTERMittelWIRTSCHAFT

Im Interesse der Sicherung der Erzeugung und gerechten Verteilung erlasse ich für das Gebiet Litauen folgende Anordnung:

1.

Sämtliche in den landwirtschaftlichen Betrieben erzeugte Getreide und Futtermittel unterliegen der Ablieferungspflicht.

2.

Als Getreide im Sinne dieser Anordnung gelten:

Roggen	Erbsen
Weizen	Bohnen
Gerste	Feluschken
Hafer	Heu
Buchweizen	Stroh

3.

Für Roggen und Weizen wird die Gesamtabellepflicht angeordnet. Es sind aber mindestens die von den Kreischefs auf den Veranlassungsbescheiden festgesetzten Mengen bereit zu stellen. Ausgenommen sind diejenigen Mengen, welche im Erzeugerhaushalt einschliesslich Deputate und für Saatzwecke Verwendung finden.

Das Verfüttern von Roggen und Weizen, sowie die Verarbeitung zu Brantwein ist verboten.

4.

Zum Ankauf von Getreide beim Erzeuger ist nur der Landw. Zentral-Genossenschafts-Verband „Lietūkis“ mit seinen angeschlossenen Filialen und Genossenschaften berechtigt.

5.

Die Lietūkis ist verpflichtet, dem Erzeuger die in der Preisordnung Nr. 1 des Herrn Reichskommissars vom 11. 9. 41. festgesetzten Erzeugerpreise zu bezahlen und für die abgelieferten Mengen Empfangsbescheinigungen auszustellen.

Es gelten nachstehende Preise:

Getreide-art:	Natural-gewicht in kg je 1 hl Getr.	Reinheit in %	Aug. Okt.	Nov. Sept.	Jan. Okt.	März Feb.	April und später
			RM/t	RM/t	RM/t	RM/t	RM/t
ROGGEN							
gedarrt	74 u. Höh.	99	100	101	103	102	99
ungedarrt	72 „ „	99	93	94	96	95	92
WEIZEN							
gedarrt	78 „ „	99	118	119	121	120	117
ungedarrt	78 „ „	99	111	112	114	113	110
FUTTERGERSTE							
gedarrt							
2 — zeilig	69 „ „	99	100	102	101	101	98
4 — zeilig	67 „ „	99	99	100	102	101	98
ungedarrt							
2 — zeilig	68 „ „	99	92	93	95	94	91
4 — zeilig	66 „ „	99	92	93	95	94	91
BRAUGERSTE							
gedarrt							
2 — zeilig	69 „ „	99	109	110	112	111	108
4 — zeilig	67 „ „	99	109	110	112	111	108
ungedarrt							
2 — zeilig	68 „ „	99	102	103	105	104	101
4 — zeilig	66 „ „	99	102	103	105	104	101
BUCHWEIZEN							
gedarrt	58 „ „	99	130	132	133	130	128
ungedarrt	56 „ „	99	123	125	126	123	121
HAFER							
gedarrt	50 „ „	98	99	100	102	101	98
ungedarrt	48 „ „	98	92	93	95	94	91

Mischungen von Getreidesorten oder von Getreide- und Hülsenfrüchten werden nach dem Anteil der darin enthaltenen Sorten bezahlt. Die Preise gelten frei Bahnhof, Erzeugerstation oder Lager Lietūkis. Für Mindergewichte, Geruch und Verunreinigungen werden entsprechende Abschläge und für Mehrgewicht Zuschläge gemacht.

6.

Die Lohnmüllereien sind nur zur Vermahlung der im Haushalt des Erzeugers benötigten Getreidemengen berechtigt. Der Mahllohn ist in bar zu vergüten. Ueber die vermahlene Menge ist genau Buch zu führen, mit Angabe des Kunden und Vermahlungstages.

7.

Für die Ablieferung von Getreide im Sinne des Abs. 2 dieser Anordnung werden folgende Ablieferungsfristen bestimmt:

- Für Getreide:
- 20% bis 15. Oktober 1941,
- 20% bis 15. November 1941,
- 30% bis 15. Dezember 1941,
- 30% bis 1. Februar 1942,

und Heu: sofort abliefern.

Für Hülsenfrüchte: bis 1. Februar 1942.

8.

Verstöße gegen diese Anordnung werden schärfstens bestraft.

9.

Diese Anordnung tritt mit dem Tage ihrer Verkündung in Kraft. Kaunen, den 26. September 1941.

Der Generalkommissar in Kaunen (gez.) Dr. von RENTELN.

Generalinio Komisararo Kaune skelbimas Nr. 1 javų ir pašarų ūkio srityje

Gamybai ir teisingam paskirstymui užtikrinti skelbiu Lietuvos sričiai šį potvarkį:

I.

Visiems žemės ūkio įmonėse gaminamiems javams ir pašarams taikoma atidavimo prievolė.

II.

Javams šio potvarkio prasme laikomi:

rugiai	žirniai
kviečiai	pupelės
miežiai	peliuško
avižos	šienas
grikliai	šiaudai

III.

Rugiams ir kviečiams taikoma visuotinė atidavimo prievolė. Tačiau, mažiausia, reikia paruošti tuos kiekius, kuriuos nustato apskričių viršininkai atiduotųjų kiekių pranešimuose. Išimtis daroma tiems kiekiams, kurie sunaudojami gamintojo ūkyje — drauge su atlyginimais natūra — ir sėjos reikalingams.

Naudoti rugius ir kviečius gyvuliams šerti ir deginei gaminti draudžiama.

IV.

Pirkti javus iš gamintojų turi teisę tik Žemės ūkio Kooperatyvų Sąjunga „Lietūkis“ su savo skyriais.

V.

„Lietūkis“ turi mokėti gamintojui kainas, nustatytas p. Reicho Komisararo 1941 m. rugsėjo 11 d. potvarkiu Nr. 1 dėl gamintojo kainų, ir už pristatytus kiekius išduoti kvitus.

Kainos nustatomos šios:

Javų rūšis	Natūr. svor. kg vienam javų hektolitru	Grynumas %	Rugp., Spal.	Lapkpr., Gruod.	Saus., Vasar.	Kovas, RM/t	Baland. ir vėliau RM/t
RUGIAI							
džiiovinti	74 ir daug.	99	100	101	103	102	99
nedžiiovinti	72 „ „	99	93	94	96	95	92
KVIEČIAI							
džiiovinti	78 „ „	99	118	119	121	120	117
nedžiiovinti	78 „ „	99	111	112	114	113	110
PAŠARINIAI							
MIEŽIAI							
džiiovinti							
dvielliai	69 „ „	99	100	102	101	101	98
ketureiliai	67 „ „	99	99	100	102	101	98
nedžiiovinti							
dvielliai	68 „ „	99	92	93	95	94	91
ketureiliai	66 „ „	99	92	93	95	94	91
BRAVORINIAI							
MIEŽIAI							
džiiovinti							
dvielliai	69 „ „	99	109	110	112	111	108
ketureiliai	67 „ „	99	109	110	112	111	108
nedžiiovinti							
dvielliai	68 „ „	99	102	103	105	104	101
ketureiliai	66 „ „	99	102	103	105	104	101
GRIKIAI							
džiiovinti	58 „ „	99	130	132	133	130	128
nedžiiovinti	56 „ „	99	123	125	126	123	121
AVIZOS							
džiiovintos	50 „ „	98	99	100	102	101	98
nedžiiovintos	48 „ „	98	92	93	95	94	91

Atskirų javų rūšių arba javų ir ankštinių mišiniai apmokami pagal juose esamų rūšių kieki.

Kainos suprantamos su pristatymu į stotį, gamintojo stotį arba „Lietūkis“ sandėlių. Už nepilną svorį, kvapą ir nešvarumą daromi atitinkami atskaičiavimai, o už viršsvorį — priskaičiavimai.

VI.

Malūnai turi teisę malti tik gamintojo namų ūkyje reikalingus javų kiekius. Už malimą reikia mokėti grynąs pinigais. Sumalimus kiekius reikia tiksliai įrašyti į knygą, nurodant malėjo pavardę ir malimo dieną.

VII.

Javams šio potvarkio II str. prasme pristatyti nustatomos šios datos:

- Javams ir šiaudams:
- 20% iki 1941 m. spalio 15 d.
- 20% iki 1941 m. lapkričio 15 d.
- 30% iki 1941 m. gruodžio 15 d.
- 30% iki 1942 m. vasario 1 d.

Bulves ir šieną reikia pristatyti tuojau.

Ankštinius — iki 1942 m. vasario 1 d.

VIII.

Nusižengimai šiam potvarkiui bus griežčiausiai baudžiami.

IX.

Šis potvarkis įsigalioja jo paskelbimo dieną.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 26 d.

Generalinis Komisararas Kaune (pas.) Dr. von RENTELN

ANORDNUNG Nr. 1

DES HERRN GENERALKOMMISSARS FÜR LITAUEN AUF DEM GEBIETE DER KARTOFFELWIRTSCHAFT

I.

Zur Sicherung des Bedarfs an Kartoffeln wird jedem Kartoffel anbauenden Betrieb ein Kontingent aufgelegt, das zu erfüllen Pflicht des Erzeugers von Kartoffeln ist. Die Höhe der Umlage wird dem Erzeuger in einem Veranlagungsbescheid durch den zuständigen Kreischef bzw. Gemeindegeldtesten mitgeteilt.

Das Kontingent ist bis zum 1. Dezember 1941 zu erfüllen.

II.

Die Erfassung und die weitere Verwertung obliegt dem landwirtschaftlichen Zentralgenossenschaftsverband „Lietūkis“ mit seinem Filialen und Kooperativen, der das alleinige Recht hat, direkt beim Erzeuger aufzukaufen. Ueber die Menge der abgelieferten Kartoffeln und den dafür gezahlten Preis stellt er eine Quittung aus, die vom Erzeuger sorgfältig aufzubewahren ist.

Kartoffelverarbeitende Betriebe (Brennereien, Stärkefabriken) decken ihren Bedarf in einer noch zu bestimmenden Höhe bei dem landwirtschaftlichen Zentralgenossenschaftsverband „Lietūkis“.

III.

Soweit Erzeuger bisher Verbraucher in den Städten Kaunen, Wilna, Schaulen und Ponnwesesch beliefert,

ten, sind sie berechtigt, weiterhin die Belieferung nur ihrer Kunden vorzunehmen. Zur Ordnung des Marktes aber werden Einzugsgebiete geschaffen. Aus anderen als nachstehend genannten Bezirken darf der Direktverkauf nicht erfolgen. Die Einzugsgebiete sind:

- a) Für Stadt Kaunen die Amtsbezirke Panemunė, Babtai, Garliava, Jonava, Kruonis, Lapiai, Pakuonis, Pažaislis, Rumsiškis, Raudondvaris, Vėdžiogala, Vilkija, Zapyškis.
- b) für Stadt Wilna der Kreis Wilna.
- c) für Stadt Schaulen die Amtsbezirke Padubysis, Schaulen, Gruzdziai, Staciūnai.
- d) für die Stadt Ponnwesesch die Amtsbezirke Naujamiestis, Ponnwesesch.

Die Abgabe muss durch den Empfänger bescheinigt werden. Die Quittung hat den Tag der Lieferung, die Menge und den Preis zu enthalten und ist ebenfalls vom Erzeuger sorgfältig aufzubewahren.

IV.

Als Preis sind die vom Herrn Reichskommissar für das Ostland in der Bekanntmachung Nr. 1 festgesetzten Preise für landwirtschaftliche Erzeugnisse im Ostland vom 12. September 1941 zugrunde zu legen. Hiernach gelten folgende Preise:

Lieferungszeitraum	Erzeugerpreis frei Station	Kleinhandelspreis bei Mengen von 50 kg u. m. RM je 50 kg	Kleinhandelspreis bei Mengen unter 50 kg RM je 5 kg
Preise für Städte KAUNEN und WILNA			
bis 15. 11. 1941	1,45	1,80	0,20
15. 11. 41 — 28. 2. 1942	1,50	1,85	0,20
1. — 31. 3. 1942	1,75	2,15	0,23
ab 1. 4. 1942	1,80	2,20	0,24
ab 1. 5. 1942	1,90	2,30	0,25
Preise im übrigen Gebiet frei Empfangsstation Provinz			
bis 15. 11. 1941	1,35	1,55	0,17
15. 11. 41 — 28. 2. 1942	1,40	1,60	0,17
1. — 31. 3. 1942	1,65	1,80	0,19
ab 1. 4. 1942	1,70	1,90	0,20
ab 1. 5. 1942	1,80	2,—	0,21

Bei Lieferung des Erzeugers frei Keller des Verbrauchers gilt der Kleinhandelspreis.

V.

An Angehörige der Deutschen Wehrmacht und anderer Deutscher Organisationen und Behörden ist die Abgabe von Kartoffeln verboten.

VI.

Weitere Ausführungsbestimmungen behalte ich mir vor.

Zu widerhandlungen gegen die vorstehenden Bestimmungen werden bestraft.

Kaunen, den 26. September 1941

Der Generalkommissar in Kaunen (gez.) Dr. von RENTELN

(Lietuvių klb. tekstas nukeliamas 18 psl.)

Ko Sovietų S-ga reikalauvo Maskvos konferencijoj

JAI PAZADĖTA BALKANAI, TURKĖJA IR LENKĖJA

SOFIJA. Iš informuotųjų vietos diplomatinį sluoksnį pranešama, kad Maskvoje įvykusioje konferencijoje buvo svarstomas ir Europos naujosios santvarkos klausimas. Šis klausimas buvo įnešas į darbų tvarką ypatingai pagėdaujant sovietų vyriausybei, kuri dabartinį laiką laiko palankiu pasiekti tam tikrų pretenzijų pripažinimui. Sovietų reikalavimų minimumas siekia to, kad jų sąjungininkai anglai ir amerikiečiai suktų, jog karų pasibaigus Balkanai, Turkija ir Lenkija atitektų Sovietų Sąjungos įtakai ir būtų įjungtos kaip paprastos administracinės sritys. Anglų ir amerikiečių delegatai buvę palankūs bolševikų reikalavimams, nes jie mano, kad savo bolševistinį sąjungininką reikia laikyti prie basilo, ne tik teikianč jam ginklus, bet ir duodant politinių pažadų.

Anglijai jau trūksta vyrų

VARGIAI BUS GALIMA DAR PADIDINTI KARIUMENĖ

NEW YORKAS. Associated Press praneša, iš Londono, jog ten sklinda nuomonė, kad žmonių atsarga Anglijoje, jei ji nebus papildyta iš kolonijų, esantį išsekusi. Padidinti armiją puolimo tikslams vargiai bus galima. Greičiausiai anglų atstovų rūmai netrukus slaptaime posėdyje svarstys klausimą, ar Anglija gali imti daugiau žmonių į kariuomenę, nesusiūpinama karo pramonės. Kalbama taip pat, kad a. eityje nebebus vientisų britų kariuomenės junginių, nes svarbiosios pramonės šakos esančios reikalingos kiekvieno vyro. Moterų įtraukimas į darbą negalės užpildyti visų spragų. Šie faktai greit nuslopinę šauksmus sudaryti antrąją frontą. Anglų visuomenė, kaip atrodo, sutinkanti su tuo, kad svarbiausias Anglijos uždavinys turis būti gaminti ginklus milijoninei bolševikų kariuomenei.

Anglų - sovietų demaršai Afganistane

AMSTERDAMAS. X. 3. Anglų telegramų agentūra praneša, kad Anglijos ir Sovietų Sąjungos vyriausybės padariusios demaršus pas Afganistano vyriausybę dėl tariamos Afganistane gyvenančių vokiečių „žalingos įtakos“.

Sportas

RYT DVEJOS FUTBOLU RUNGTYNĖS

Ryt, sekmadienį, Kauno stadione įvyks dvijos futbolo rungtynės. 14 val. žais Kovas — LFLS ir 16 val. Perkūnas — LGSF. Šiomis rungtynėmis bus atidarytas rudens futbolo sezonas ir kartu grįžtama į normalų futbolo gyvenimą, kuris ilgesnį laiką buvo iškirkes.

Idomu pažvelgti į vienuolių sudėtis. Štai jos: Kovas: Jankauskas; Belokobetovas, Nevinskas; Penkauskas, Kozeniauskas, Musinskas; Sabaliauskas II, Paulaitis, Sabaliauskas, Velička, Gudelis; LFLS: Činikas; Ilgūnas, Choniavka; Dzindziliaskas, Tėvelis, Vaitekūnas; puolimo penketuko negalime tiksliai paskelbti. Žinome, kad žais: Ballulevičius, Adomavičius ir Andriuskevičius; Perkūnas: Petrutis, Slyžius, Geležūnas; Šopys, Gelažius, Kersnauskas; Penkauskas, Normantas, Paberžis, Jeršovas, Skelvyas; LGSF: Skalskis, Kaminskas, Galvičius; Deltuva, Brazauskas, Maskalūnas; Čepavičius, Baltrimavičius, Ganusauskas, Jaškevičius, Paulionis.

Atrodo, futbolo mėgėjai nepraleis dėkingos progos pažūrėti, kaip žaidžia patys gerieji Kauno futbolininkai, jau išsidalinę į paskirus klubus.

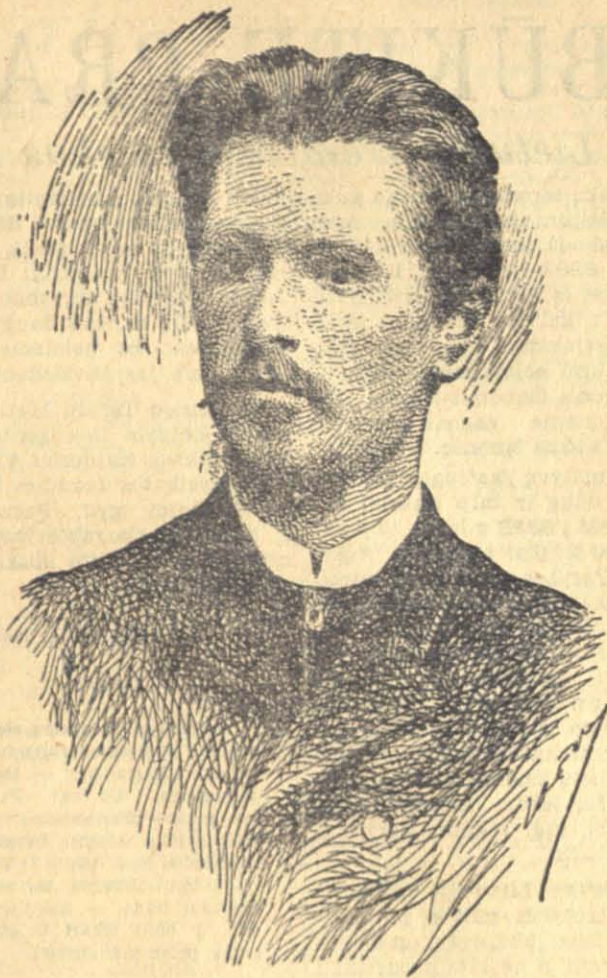
KULTŪRA IR KNYGA

Laikraščio skiltyse buvo pažymėtas faktas, kad didelė kaunėkės visuomenės dalis apsipirko knygomis. Džiugu pasidare ne tik kultūrininkui, bet ir knygų leidėjams, kurie paprastai iki šiol nusiskundavo, kad knygų pelėja knygų lentynose. Dabar tokiame skundui nebėlieka pagrindo, nes, pasirodo, knyga pradėjo plisti. Tačiau reikia manyti, kad knyga turi plisti ne tik didesniuose miestuose, bet apskritai visoje Lietuvoje. Todėl knygų leidėjų Pareiga pasirūpinti, kad knygų netrūktų niekur. Reikia taip sutvarkyti reikalus, kad knyga pasiektų pačius toliausius užkampius. Su knygos atėjimu į visus Lietuvos kampus drauge ateis ir vienas kitas kultūros reiškinys. Apskritai, reikia kiekvienam Lietuvos piliečiui įsisaugoti, kad gera knyga visados buvo ir pasiliks geriausias draugas. Gera knyga yra ne tik popieris, raidės ir aparatas. Gera knyga yra ir tam tikra dvasia. Toji dvasia ir leidžia bendrauti su

knyga, kaip su geriausiu bičiuliu. Drauge su knygos individualiu plitimu knyga turi plisti ir kolektyviškai. Lietuvos viešųjų bibliotekų tinklas neturėtų sumažėti. Jei nedelėse bibliotekose yra labai daug perskaitytų knygų, tai bibliotekas reikėtų papildyti naujomis. Pagaliau, į minimą reikalą reikia žiūrėti ir su tam tikra nuolaida. Iki šiol bibliotekos pasirinkdavo pačias geriausias knygas. Kai kurios vidutinio lygio knygos pasilikdavo už bibliotekos durų. Gal šiandien būtų perdidelė prabanga, jei yra perskaitytų knygų, o tuo tarpu nėra naujų. Apskritai, ne tik perskaityta knyga atneša naudą, bet taip pat ir peržiūrėta. Pagaliau, naudinga yra knyga ir tariamojo vidutinio kūrybos lygio. Todėl būtų nuširdus pageidavimas, kad knyga skaitytojų būtų ieškoma, be to, kad ir pati knyga ieškotų skaitytojų. Tai yra, kad ji praktiškai būtų aktyvesnė, pasiektų ne tik svarbesnius centrus, bet ir toli-

mesnius užkampius. Tik toks abipusis darbas gali duoti tinkamą kultūros vaisių. Išgyvendami karo ir jo pasekmių momentus, žinome, kad ir knygos nuo karo nukentėjo. Knygai teko atsidurti ir ant žemės, ir prie krosnies, ir vartytis purve. Pagaliau, daugelis knygų buvo be jokios atodairio tiesiog naikinta. Tenka pasakyti, kad kiekvienas toks savavališkas ir brutalus elgesys su knyga yra didžiausias nekultūros reiškinys. Jei mūsų yra sakoma, kad tik laukiniai žmonės neskaito laikraščių, tai šiuo atžvilgiu tektų pasakyti, kad tik nekultūringiausi žmonės plešo, naikina knygas. Tiesa, pasitaiko propagandinių knygų, bet ir čia reiktų spręsti apie jų likimą tiems, kurie gerai apie knygas nusimano. Kalbama's nuotykiškai reiktų atiduoti knygas bibliotekoms. Bibliotekos tikrai žinos, kaip su jomis pasielgti. Pagaliau, ir patiems bibliotekininkams reiktų tokiais dalykais pasirūpinti. Prie kultūros ir knygos priklausau ir visokių dokumentų globojimas. Reikia atsiminti, jei gera knyga yra geriausias draugas, tai tam tikras autentiškas dokumentas yra geriausias liudininkas. Toks liudininkas, savo eile, pakliū ir į knygas, iš kurių lakėtų bylos praėities laikai. Todėl visokie laikraščiai, atsišaukimai taip pat neturėtų būti naikinami, o geriausia atiduodami globoti bibliotekoms. Nors tai ir nebūtų bibliotekos inventoriaus daiktas, bet vis dėlto tas daiktelis galėtų bibliotekoje rasti tam tikrą laikinę globą, kol bus išaiškintas bendras panašių raštų likimas. Visa tai gyvenamaisiais laikais turi būti priimta dėmesin ir bendromis jėgomis tam darbai padedama. Savo rektu kiekviena gera knyga visokiais būdais turi siekti skaitytojų visose Lietuvos vietose.

JUOZAS ŽLABYS

Vincas Kudirka

Šiomis dienomis išėjo iš spaudies naujas populiarų V. Kudirkos satyrų apie caro „čėnaukinukus“ leidimas. Turėny: viršūninkai, Lietuvos Tiltu atsiminimai; Cenzūros klausimas, Vilka. Pergyvenus bolševikų valdymą, tos satyros kaip tik pasidarė labai aktualios. Savo krašte vėl matėm visokių viršūninkų ir politrukų, kur'e beveik nieko nesiskiria nuo V. Kudirkos aprašytųjų.

Nedraugiškas Olandų Indijos elgesys Japonijos atžvilgiu

Nafta iš Olandų Indijos gabenama į Sovietų Sąjungą

TOKIO. X. 3. „Kokumin Simbun“ įsidedo iš Soerabajos pranešimą, kad neseniai keli sovietų laivai ten atplaukė pasiimti naftos, gumos, kavos ir kt. krovininių. Pasak laikraščio, yra aišku, kad šios prekės turi būti atgabentos į Vladivostoką. Laikraštis ta proga klausia, „ar Olandų Indija mažiau brangina santykius su Japonija?“ Laikraštis nurodo, kad japonų tauta savo laiku buvo labai nepatenkinta neigiamais prekybos deribių tarp Olandų Indijos ir Japonijos rezultatais. Olandų Indijai atsisakant sudaryti su Japonija sutartį, naftos ir kitų medžiagų siuntimas į Japoniją buvo sustabdytas. Po to, kai

tos ir kitokių prekių iš Olandų Indijos pusės pardavimas Sovietų Sąjungai, kaip pareiškė japonų vyriausybės atstovas Isijis per spaudos konferenciją, būsias japonų vyriausybės palaikytas nedraugišku elgesiu. Japonija stengiasi palaipsniui pasiekti naujus susitarimus su Batavija. Tuo tarpu skirtingas Sovietų Sąjungos traktavimas iš Olandų Indijos pusės kelia susidomėjimą. Dėl gandy, kad Jungtinės Valstybės nori suorganizuoti lydimas vilkstines Ramiajame vandenyne, japonų vyriausybės atstovas pareiškė, jog jam nesą žinoma, prieš ką Jungtinės Valstybės nori imtis apsaugojimo priemonių.

TAEBRISE NUŽUDYTAS IRAKO KONSULAS

ADANA. X. 3. Irako užsienio reikalų ministerija dėl generalinio Irako konsulo Taebrise nužudymo iš sovietų pusės oficialiai praneša: „Abdel Wahhab Derviš buvo konsulato balkone, kada ryšium su sovietų kariuomenės įvygiavimu mieste kilo neramumų. Į jį pataikė viena kulka ir ji mirtinai sužeidė“.

SANCHAJUS. X. 3. Dėl jau pradėto Japonijos piliečių evakuavimo iš Indijos ir Indų į Japonijos, kaip pranešama iš Simlos, Duff Cooperio pasiūlymu buvo sudarytas tam tikras susitarimas.

Taip jie apie mus rašė

Lietuva užgrobe, bolševikai išleido K. Grigorjevo knygą „Sovietkaja Litva“, kurioje tarp kitų randame toki „perla“ apie mūsų gyvenimą: Duonos jie visai negauna, reikia valdžiai atiduoti. Su mėsa ne geriau: ją lietuviai valgo tik 2 — 3 kartus į metus per didžiausias savo šventes. O miškai vis tiek užtvinę žvėrimis... Žemės ūkis esąs visai nupuolęs. Nesą kombainų, traktorių, agronomų ir žemę mylinčių žmonių. Drabužiai lietuvių praščiausios rūšies. Batus turi kas dešimtas žmogus, o visi kiti visur vyžoti, naginėti ir klumpėti.

„Alkazaro“ filma Berlyne

BERLIN. X. 1. Antradienį Berlyne buvo pirmą kartą iškilmingai vaidinama italų ir ispanų bendrai pagaminta filma „Alkazars“, kuria neseniai per tarptautinę filmų parodą Venecijoje buvo paskirta Mussolinio taurė ir aukščiausias vokiečių pagyrimo ženklas. Kino teatre „Ufa-Palast am Zoo“ estrada buvo iš abiejų šalių papuošta tautinėmis Ispanijos, Reicho ir Italijos spalvomis. Filmos premjeros žiūrėjo vadovaujantieji partijos, valstybės ir kariuomenės asmenys, jų tarpe: Reicho ministeris Dr. Goebbelsas, Reicho organizacijų vadovas Dr. Ley, Reicho spaudos viršininkas Dr. Dietrichas, Reicho sporto vadovai von Tschammeris ir Ostenas, be to, iš diplomatinio korpuso — Italijos ambasadorius Alfieris, Ispanijos ambasadorius ir mėly-

nosios divizijos, o taip pat įvairių Lotynų Amerikos valstybių diplomatiniai atstovai. Filma susilaukė triukšmingų ovacijų. ISKILMĖS ISPANIJOJE GEN. FRANCO SUKAKTUVIŲ PROGA MADRIDAS. X. 1. Generolo Franco paskelbimo valstybės vadu penkerių metų sukaktuvių proga Madride buvo atlaikytas iškilmingas „Te Deum“, kuriame be žymiausių Ispanijos asmenų dalyvavo ir diplomatinis korpusas. Madride gatvėse buvo tikras šventės valdas. Visoje Ispanijoje „Caudillo dienos“ proga vyko religinės iškilmės. BERLIN. X. 1. Sunkioji vokiečių artilerija rugsėjo 30 d. sėkmingai apšaudė svarbias pramonės įmones Leningrade.

PIRMAS EŠALONAS

Julius Petronis ir Jurius Ketronis buvo geri draugai. Juos suartinė ne tik vardų ir pavardžių panašumai, bet ir ta pati tarnyba: abu jie buvo toj pačioj įstaigoj sąskaitininkai. Be to, Jurius buvo prie savo draugo ir todėl prisiršęs, kad šis visada jam padėdavo išpirkti vekselius ar paskolindavo pinigų. Nors abu jie gaudavo vienodai bet Julius visada turėjo daugiau už Jurių ir nebuvė atsitikimo, kad Jurius kokį sykį turėtų rūgoti savo draugą dėl neįatrumo ar jo susipainiojusių reikalų nesupratimo. Vieną dieną jie atsikėlė anksčiau negu paprastai, nes Jurius turėjo savaitę atostogų ir ruošėsi išvykti į kurortą poilejo. Kadangi jis nemokėjo glaistyti kešnių, o vakar vėlai grįžo namo, tai pažadino savo draugą šį rytą, nors pats taip norėjo miego, kad negalėjo dorai nė rkių atmerkti. Jis stovėjo prie Juliaus lovos ir murmėjo beveik pro ralięsus: — Juliau, išprosyk man kelnes... aš turiu tuojau važiuoti... man rodos, kad iki garlaivio išplaukimo liko tik pusvalandis. Julius nubudo iš karto ir atsikėlė lovoj. Jis buvo labai piktas, kad draugas vis labiau tyžia ir tinginauja. Bet pažūrėjęs į jo veidą,

susijuokė, atstūmė nuo savęs ir pasakė: — O tu tuo tarpu susidėk į čėmodaną reikalingus daiktus. — Mano čėmodanas jau iš vakaro paruoštas. Aš tokius reikalus sutvarkau iš anksto, — taip kalbėdamas, Jurius kasėsi pro marškinius šoną. Žiūrėjo skersas į savo lovą, žvilgtelėjo į laikrodį. — Tfuf! peranksti atsikėliau! Dar aš turiu visą valandą laiko. Jis vėl griuvo lovon. O Julius uo tarpu jau dulkino draugo kelnes, paskui išvalė šėpečius ir padėjo ant stalo. Purkšdamas jas vandeniu, jis paleido vieną purkšlį ir Juriui į veidą. Tas jau vėl buvo užmigęs. Dabar jis pašoko ir ėmė koliotis: — Kitą sykį tu gausi į žandą už tokius dalykus, kiauie! Ar tu nori, kad aš pasidaryčiau parališkas, nervuotas asmuo?! Tipas, daugiau nieko! — jis nusisuko į sieną ir užsiklojo galvą, paskui susirietė į kamuolį ir, matyt, vėl užmigo. — Juriukas, aš tave išmesiu iš lovos, tik tu man dar pagulėk, — dirbdamas kalbėjo Julius. Kartais Julius iš tikrųjų šitaių šprašydavo draugą iš lovos. — Aš kviesiu šėimininkę! — šaukė iš po anklodės Jurius.

— Ak, tu nemiegi. Na, gerai darai, nes aš norėjau pridėti tau prie šono karštą prosą. — Juliau, eik po vešnių! — jis iš karto atsiledo lovoj, bet susipainiojo anklodėj ir išvirto ant grindų. Tą pat momentą suskambo telefonas. Kalbėjo įstaigos sargas: — Klausyk, ką tik į įstaigą buvo atėję, keli bolševikų kareiviai. Jie manė, kad šią naktį Jurius Ketronis dežuruoja įstaigoj ir norėjo jį pasiimti su savim... tegu jis bėga... iš viso miesto veža žmones... — Juriukas, kelkis, — pasakė Petronis pusbalsiu ir metė jam kelnes. — Tavęs ieško... bolševikai iš miesto veža žmones... — Aš netikiu! — jis pribėgo prie telefono, ilgai prašė savo įstaigos, bet jam vis nedavė. Juriukas stovėjo drėbėdamas, išprakaitavęs, vis žiūrėjo laukan pro langą ir šaukė į triūbelę: Duokite man inspekciją!... Toj pačioj gatvėj, priešais jų namo stovėjo karinis sunkvežimis, ir greitai bėginėjo kareiviai. — Inspekcija?! Alio! Rupūžės!... Kas, ar sargas?... manęs teiravosi? Tai aš prašuvau! — Tu bėk greičiau, kol jie neatėjo, — kalbėjo Julius, padėdamas draugui apsirengti. — Eik šalin nuo manes! Nori, kad jie mane nusautų? Pažiūrėk, ošna gatvė kareivių! Kur aš pro juos pabėgsiu? — Jeigu tu nenori bėgti, tai teks

važiuoti į ištėrimą. Aš tau sudėsiu reikalingiausius daiktus... — Nellesk mano čėmodano! Apšidžiaugė, kad mane išveža! Kelkiu aš tą dieną, kai mes susipažinome! Tokių draugų man nereikia! Aš žinau, dabar tu laisvai galėsi kibti prie mano sužadėtinės. Tu nuvažiuosi vietoj manęs į kurortą ir jai pasakysi, kad aš laudies priešas, kad mane išvežė, o pats pasiliksi ir su ja vaikštinėsi vietoj manęs ir paskui susituoksi, o aš turėsiu vargti vešniai žino kur... Aš net įtariu, kad tu mane iškundėi, niekas kitas negalėjo to padaryti. Nes aš visą laiką buvau labai lojalus, aš neruošiau sąmokslų, nieko nekalbėjau prieš valdžią, aš visiškai nepolitikas. Tu juk pats matydavai, kaip aš stengiuosi. Juk aš pats pasisiūliau skaityti paskaitą iš komunistų partijos istorijos, kad ir nebūdama politikas, aš stengiuosi prisidėti prie socializmo kūrimo. Kas visada paruošdavo transparentus, per naktis juos dalydavo ir straipsnius į sieninį laikraštį rašydavo?... būdavo, švenė kokia ar mitingas — aš visada nešdavau vadų portretus... ir dabar mane išveža... Dieve, išgelbėk mane! — jis atsiklaupė, persižegnojo, ėmė verkti. — Juk aš ir anketą suklastojau, kad tik būčiau švaresnis, aš parašiau, kad visada galvoju apie naują gyvenimą ir todėl man neleidė padaryti karjeros. Aš esu proletaras, draugai... gelbėkit savo žmogų... pasitrauk nuo

manęs Juliau, aš bijau tavo nuodingų pirštų ir tavo žodžių, tavo melo, niekše tu prakeiktas! Maryte, auksas mano! aš turiu ją palikti, aš turiu pranykti... visi mane užmirš, aš būsiu kaip palaidotas numirėlis, kaip nulaužtas medis... Netrukus turėsi būti mano vestuvės. Aš jau užsaciau baldus. Man trošku, aš skėstu, aš išprotėsiu... Jėzau Marija, žiūrėk, jie jau ateina!... jie ateina penkiese manęs vieno... Julius greitai kišo į čėmodaną draugo daiktus. Kai į duris pasibeldė, čėmodanas buvo užrakintas, Julius atidarė duris. Draugas stovėjo viduryj kambario. Jis norėjo kalbėti, bet taip kaleno dantiemis, kad žodžiai nesiklijavo, atrodė, kad jis kalba kažkokia sveima kalba, seniai mirusia, niekam nebesuprantama. — Katorj ždies Julius Petronis? — paklausė vienas rūstus kareivis. — Kaip? kaip? — atgijo Jurius. — Vot etot! ja tolko živu snim. Mūsų tik pavardės ir vardai panašūs. Niekad aš nebegyvensiu su žmonėmis, kurių pavardės bus į mano panašios. Per tą Petronį tiek baimės turėjau... Julius nebeprašė kartoti pavardės. Jis užšvilko apsiaustą ir stalčiuje ieškojo popirosų. — Matai, aš taip ir maniau, kad čia nesusipratimas! Juk aš visada transparentus, komunistų partijos istoriją... o tu kiek sykių buvai susirinkimuose? ką tu nuveikei?

„BŪKITE PRAKEIKTI!“

Lietuvio tremtinio laiškas liaudies komisarui

Boševikų teroras Lietuvoje aukščiausią laipsnį pasiekė šių metų birželio 13—17 dienomis per lietuvių masinį į SSSR išvežimą. Kiek per tas dienas iš Lietuvos buvo išvežta žmonių, kol dar nebaigtas išvežtųjų registravimas, šiuo tarpu tiksliai pasakyti neįmanoma. Vien iš Kauno tomis dienomis išvežta 121-me prekiname vagonė per penkis tūkstančius žmonių.

Kurių motyvų skatinami boševikai tiek daug ir taip žiauriai lietuvių išvežė į SSSR gilumą, taip pat dar sunku tiksliai pasakyti. Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmininkas Justas Peleckis Aukščiausios Tarybos reikalų valdybos sukviesiems tarnautojams pareiškė, jog esą išvežti tie žmonės, kurie gali sudaryti rimtą pavojų boševikų valdžiai, juo labiau, kad kilus kokiems nesklaidumams su vakarų kalmynu, šitų žmonių buvimas Lietuvoje būtų labai nepageidaujamas; todėl, esą, tokiam išvežimui reikią pritarti.

Šis boševikų Lietuvoje marionetinės vyriausybės galvos pareiškimas yra labai būdingas; greičiausiai, jam taip, o ne kitaip pareiškėti buvo įsakyta. Tačiau iš tikrųjų jo pareiškėti išvežimo motyvai neatitinka Kremliaus valdovų motyvų. Juk išvežtųjų tarpe buvo daug mažų vaikų, moterų, senelių ir įvairių pallegėlių. Tad nejaugi vaikai, moterys, seneliai ir pallegėliai, kilus karui, galėjo sudaryti pavojų boševikų valdžiai, kurią saugojo raudonoji armija, boševikų vadinama nenugalimajai ir jokių priešų pasaulyje nebijančiai? Nė kiek neapsirinkant galima tvirtinti, kad mainis lietuvių išvežimas į SSSR buvo boševikų pasiryžimas lietuvių tautą išžudyti. Jeigu nebūtų greit boševikų užklupęs karas, tai jie tą savo pasiryžimą, galimas daiktas, būtų veikiai įvykdė.

Kaip nežmoniška žiauriai ir ko-

kiuose biauariai antisanitarinėse sąlygose lietuviai buvo į SSSR vežami, daugelis mūsų pačių savo akimis matė ir skaudžiai tą šurpimą tautos tragediją išgyveno. Tačiau tremiamųjų kančios daug didesnės, negu mes, tos nelaimės išvenge, įstengiame jas įsivaizduoti.

Raudonojo Teroro Muziejuje yra vienas lietuvių inteligento tremtinio laiškas iš Naujosios Vilnios, rašytas Sveikatos Liaudies Komisarų pavaduotojui gyd. Parnaraskui. Šį vaizdžiai charakterizuojantį išvežamųjų nuotalkos laišką mes čia perspaudiname.

Naujoji Vilnia, 1941. VI. 21

Daktare,

Sveikinu iš paselencų ešelono. Gyvename blogesnėse sąlygose, negu gyvuliai: trūksta oro — trokštame ir baduojame. Už ką? Pagaliau, jei jau mums tūkstančiams suaugusių kiek galėtų taikinti bausmę, tai už ką kenčia maži vaikai? Jei jau norėjote mus išžudyti, tai reikėjo rasti gražesnę būdą — skiepijimą bacilomis, ir būtų iškart baigta, ar kita kurią priemonę surasti.

Daktare, visko tikėjau. Komisarų Tarybos, bet kad tūkstančius lietuvių iš Lietuvos išžudytumė, kad laidotumėte tautą, kad būtumėte Tautos duobkasiai — niekuomet nesitikėjau. Kai svarstydavome 1940 m. pradžioje buvusios vyriausybės darbus, tai stebėdavomės, kodėl ministras neatstatydina, jei nepritaris netikusiems darbams. O dabar? Vadinais, jūs pritariate! Pritariate Tautos žudymui, Tautos sunaikinimui. Tai pirmas įvykis istorijoje! Tokių įvykių Lietuvių tauta teko išgyventi darininkų, bet jūs? Kerštas — žemiausio, puolusio žmogaus džiaugsmas.

Keršijama tik nusikaltusiems, bet ne tūkstančiams vaikų ir moterų.

Būkite prakeikti, Lietuvos valstybės ir Tautos duobkasiai! Tokius linkėjimus siunčia už tūkstančius lietuvių tas, su kuriuo 1939—1940 m.

praleisdavai ilgas valandas, o dabar — poselencas į toliną SSSR. Iš Elenos perduok tokius pat sveikinimus ir linkėjimus komisarui Girdžiuišku.

Laiškas rašytas chemišku pieštuku ant ketvirtadalio liniuoto (arkužinio) popieriaus lapo. Po laiškų, matyt, saugumo sumetimais nepasirašyta, bet adresatas ir be parašo iš brazieros galėjo pažinti, kurio tai buvusio draugo ir net bičiulio rašoma. Laiškas įdėtas į geltoną voką, kuris pusiau perlentkas ir užklijuotas. Ant voko tuo pat pieštuku ir ta pat braiža užrašyta:

Sveikatos Komisarų Pavad. Gyd. J. Parnaraskui
Vilnius,
Sveikatos Komisaraiats.

Kita braiža paprastu pieštuku užrašyta „Nusiųsti į Kauną“.

Pageidaujama, kad buvusiu politinių kalinių ir tremtinių laiškai būtų siunčiami Raudonojo Teroro Muziejui, Kaunas, Laisvės al. Nr. 41 b. II. Tokie laiškai padės mums valdžiai, pilniau ir teisingiau nušviesti lietuvių tautos gojotos kelią boševikų priespaudos metu.

KRONIKA

ŠAUKIAMAS LIETUVOS LINININKŲ SUVAŽIAVIMAS

1941 m. spalio 10 d. 10 val. Kaune, Žemės Ūkie Vadybos salėje, Kęstučio g. 15/17 Nr., kviečiamas Lietuvos linininkų suvažiavimas, į kurį kviečiami:

1. K/S „Linas“ Tarybos, Valdybos ir Revizijos Komisijos nariai;
2. Linininkystės instruktoriai ir linų apdirbimo fabriku direktoriai arba jų pavaduotojai;
3. Linų apdirbime bendrovių valdybų deleguoti linininkai, po 2 atstovus nuo kiekvienos bendrovės;
4. Visų K/S „Linas“ pirkyklių vedėjai arba rūšiuotojai, po vieną asmenį nuo kiekvienos bendrovės;
5. Žemės Ūkie kooperatyvų bendrovių arba draugijų, supirkinėjiančių linus K/S „Lino“ pavedimu, valdybų delegatai, po vieną asmenį nuo kiekvieno Kooperatyvo, bendrovės arba draugijos;
6. Žemės Ūkie Kooperatyvų, bendrovių ir draugijų, esančių K/S „Linas“ nariai, po vieną, jų valdybų deleguota, asmenį.

K/S „Lino“ valdomų organų nariams ir tarnautojams kelionės išlaidas apmoka K/S „Linas“, o kitiems delegatams — deleguojančios organizacijos.

Suvažiavimo darbotvarkė:
1. Hauptmann Schönnenbeck. Suvažiavimo sveikinimas.
2. Dr. J. Kriškiūnas. Kooperaty-

vų Sąjungos „Linas“ 1940—1941 m. veikla.

3. Dr. Gaul. Linų gamybos, derliaus nuvalymo ir paruošimo pardavimui būdai Vokietijoje.

4. Agr. Pr. Rudinskas. Pirminis linų apdirbimas ūkie sąlygose.

5. Klausimai ir pageldavimai. 1941. X. 6—8 d. d. K/S „Linas“ linininkystės instruktoriai ir fabriku direktoriai išdavinys atitinkamus kelionei pažymėjimus ir teiks informacijų suvažiavimo reikalais.

ŠIAULIŲ SRITIES KOMISARŲ TARĖJŲ PASKIRTAS ADV. PETRAS POŽĖLA

Generalinio Komisarų Kaune Dr. von Renteln įsakymu nuo spalio mėn. 3 d. Šiaulių srities komisarų tarėjų paskirtas adv. Petras Požėla. Paskyrimo proga adv. P. Požėla buvo priimtas Generalinio Komisarų Dr. von Renteln.

KAUNO TEATRAS

Šiandien, spalio 4 d., baletas „Coppelia“. Sekmadienį, dienos metu 13 val., vaidinama komedija „Tartiu-fas“. Dalyvauja: Daubaraitė, Jurašūnaitė, Rymaitė, Vainiūnaitė, Balčiūnas, Dineika, Laucius, Muraška, Petrauskas, Šimkus, Valiukas. Sekmadienį vakare su K. Petrausku opera „Faustas“. Dalyvauja: Arnas Ausklienė, Dambrauskaitė, Dičiūtė, Baltrušaitis, Kučingis, Puškorius.

MIESTO GYVENTOJŲ REGISTRACIJA JAU ĮPUSĖTA

Kauno m. gyventojų, pakeitusių butus ir neišregistravusių ir išvykusių iš butų ir neišregistruotų asmenų registracija Kaune miesto policijos 1, 2, 3 nuovadų ribose yra baigta š. m. spalio 2 d. Bet kai kurie tų nuovadų gyventojai per registraciją buvo išvykę laikinai provincijon, arba neturėjo išgavę asmens dokumentus, todėl adresų būdas juos dabar registruoja save patalpose ir toliau registruos. Registruos ir visus šių nuovadų gyventojus ateltyje pakeitusius savo butus, apsigyvenusius šių nuovadų ribose naujose vietose. Nuo spalio 3 d., kaip jau buvo spaudoje paskelbta, dabar visu metu vykdomas gyventojų registravimas ir išregistravimas Kauno miesto policijos 4, 5 ir 8 nuovadų ribose. Nuo pirmadienio, spalio 6 d., 11 val. iki 19 val. bus registruojami 6 nuovados — Aleksoto ir 7 nuovados — Viliampolės gyventojai, kurie yra pakeitę savo butus, arba kurie iš butų yra išvykę.

Šiose nuovadose registracija vyks iki spalio 8 d. 19 val. Kur reikės nešti registracijos lapelius su namų knygomis, vieta bus nurodyta prie minėtų nuovadų būstinių išskabintuose skelbimuose. Po spalio 8 d., jeigu kas dar dėl svarbių priežasčių nebus spėjęs atlikti registracijos prievole, galės ją atlikti savo nuovados būstinėje. Ten bus tam tikslui skirtas policijos pareigūnas ir vykdys registraciją. Dabar, kol yra laiko, kad registravimo laikui atėjus nebūtų susigrūdimo, visi gyventojai, kuriuos išuometinė registracija liečia, gali iš anksto apsirūpinti registracijos lapeliais ir namų knygomis ir juos paruošti registravimui. Lapelius gali gauti savo policijos nuovadose, o namų knygas — Valst. Leidyklos knygnyuose.

Kas iš namų savininkų ar valdytojų neturi į pasus spausti spaudų, juos gali įsigyti pas graverius.

LENTPIŪVĖS DIRBA

Medžių apdirbimo pramonė Kaune ir per karą didesnių sukurtinų nepergyveno. Todėl darbas, kol turima žaliavos, ramiai tęsiasi ir toliau. Šiuo metu lentpiūvės gavo stambesnių užsakymų iš vokiečių įstaigų. (t.)

LATVIŲ BELAISVIAMS GALI BŪTI SIUNČIAMSI SIUNTINIAI
Karo metu į vokiečių nelaisvę pateko ir latvių karių, kurie buvo inkorporuoti į raudonąją armiją. Kaip „Deutsche Zeitung im Ostland“ praneša, vyriausieji vokiečių karo vadovybė leido šiems belaisviams siųsti į Vokietiją siuntinius. Siuntiniai siunčiami per buv. Latvijos Raudonąją Kryžį, kuris įjungtas į organizaciją „Selbsthilfswerk“. Siuntiniai neturi svėrti daugiau kaip 5 kg. Juose gali būti valgomieji produktai, drabužiai ir cigaretės.

Zemės Ūkie Akademiniai Dotnuvoje reikalinga mašininkė, mokanti lietuvių ir vokiečių kalbas. Prasmūs su gyvenimo aprašymu siųsti Ž. Ū. A-jai, Dotnuvoje. 1612(2)

Keturių suaugusių žmonių šeimai reikalinga šeiminingė. Tvirtėvas Alėja 78, bt. 1. Telrautis nuo 13 val., o sekmadieniais viešą dieną.

Die Staatliche Versicherungsverwaltung gibt bekannt:

Valstybinio Draudimo valdyba praneša:

1. dass mit der Durchführung der Formalitäten der obligatorischen Gebäude- und Vieh- (Pferde und Rinder) Versicherung fuer das laufende Jahr 1941 bereits begonnen worden ist;
2. die Staatliche Versicherungsverwaltung hafter fuer die nach dem 1. Januar 1941 entstandenen Schaedten (Kriegsschaeden sind ausgeschlossen);
3. der Ort und die Zeit, wo und wann die Versicherungsscheine (Pollicen) der Obligatorischen Versicherung in Empfang zu nehmen und die fuer obligatorische Versicherung zu zahlenden Praemien zu entrichten sind, werden von der oertlichen Versicherungsinspektionen oder den Gemeinde-Verwaltungen bekannt gegeben;
4. Besitzer des obligatorisch versicherten Eigentums werden aufgefordert auf die in den Bekanntgaben festgesetzte Ordnung und Zeit der Praemienzahlung streng zu achten.
1. kad pradėta įgyvendinti privaloma trobesių ir gyvulių (arklų ir galvijų) draudimą einamiesiems 1941 metams;
2. už įvykius po 1941 m. sausio mėn. 1 d. nuostolius (išskyrus karo nuostolius) Valstybinio Draudimo Valdyba neša atsakomybę;
3. Vieta ir laikas, kur ir kada reikalinga bus atsiimti privalomo draudimo liudijimus (polisus) ir sumokėti priklausančius už privalomą draudimą mokesčius, bus pranešta per vietos Draudimo Inspekcijas arba Valstiaus Valdybas;
4. Privalomai apdrausto turto savininkai įpareigojami griežtai prisilaikyti pranešimuose nurodyto tvarkos ir nustatyto laiko mokesčiams mokėti. Visais draudimo reikalais informacijas teikia:

Auskunfte in allen Versicherungsangelegenheiten erteilt die

STAATLICHE VERSICHERUNGSVERWALTUNG fuer Litauen
Kaunas, Mickevičiaus g. 5
Tel. 21383.

ir MIESTŲ ar APSKRICIŲ INSEKCIJOS arba Rajono Inspektorai. 1475 (1)

VALSTYBINIO DRAUDIMO VALDYBA
Lietuvai
Kaunas, Mickevičiaus g. 5
Tel. 21383.

Valstybinio Draudimo Kauno Miesto Inspekcija praneša, kad:

1. Remiantis Valstybinio Draudimo Valdybos Lietuvai skelbimu, Kauno Miesto Inspekcija (Mickevičiaus g. 5, I aukštas) nuo š. m. spalio mėn. 6 dienos pradės vykdyti dokumentų sudarymą ir mokesčių priimimą.

Kauno miesto ribose gyveną piliečiai, kurių turas yra apdraustas privalomu draudimu, turi atvykti į inspekciją šia tvarka:

nuo š. m. X. 6—X. 9 piliečiai, turintieji turta Naujamišėio rajone	Senamišėio
„ „ X.10—X.21 „ „ „	Šančių ir A. Šančių r.
„ „ X.14—X.24 „ „ „	Žaliakalnių rajone
„ „ X.22—X.28 „ „ „	Aleksoto, Fredos ir A. Fredos rajone
„ „ X.29—X.3 „ „ „	Viliampolės r.
„ „ XI.4—XI.6 „ „ „	A. Panemunės rajone.
„ „ XI.7—XI.10 „ „ „	

Darbo valandos kasdien nuo 9 val. iki 16 val.

2. Privalomas draudimas liečia visus pastatus (kurie nenac.) arklis, galvijus, kurie priklauso piliečiams nuosavybės teisėmis.
3. Pilietis, atvykdamas į inspekciją, turi turėti šias žinias:
 - a) turimų pastatų išmierų (ilgis, plotis, aukštis) duomenis, iš kokios medžiagos pastatas, jo amžius, bendras stovis;
 - b) arklų ir galvijų skaičius, jų amžius.
- Šių žinių tikslumą pilietis savo parašu patvirtins atitinkamoje blankoje.
4. Visi kiti formalumai (apskaičiavimas turto vertės, polisio išrašymas, mokesčių įmokėjimas) atliekamas inspekcijoje tą pačią dieną.
5. Privalomai apdrausto turto savininkai įpareigojami griežtai prisilaikyti aukščiau nustatytos tvarkos dokumentams sudaryti ir mokesčiams įmokėti.
6. Šiuo reikalu smulkesnes informacijas teikia Valstybinio Draudimo Kauno Miesto Inspekcija, Kaunas, Mickevičiaus 5 (I aukštas) kasdien nuo 10 val. iki 16.30 val.

Valstybinio Draudimo Kauno Miesto Inspekcija
1597(1)

Daugavpilį sudegino žydai ir bolševikai

„Deutsche Zeitung im Ostland“ rašo apie didelių sunaikinimus Daugavpilio mieste. Iš kurios pusės beįvažiuotum į miestą, visur atsiduri tarp degėsių ir apkrūvių griuvėsių. Kitaip ir būti negali, nes Daugavpilyje iš viso sunaikinti 1924 namai, arba 72,5% visų trobesių. Išliko nesunaikinta tik eilė trobesių Rygos gatvėje, netoli stoties. Mažai nukentėjo taip pat pietinis Daugavpilio priemiestis, kairiajame Dauguvos krante, Gryva. Bažnyčios bemaž visos sunaikintos, išliko sveika tik viena katalikų bažnyčia.

Iš pirmo žvilgsnio matyti, kad Daugavpilis nėra karo veiksnių auka. Tik 11 trobesių (iš 1924) buvo sugriauti artilerijos. Visus kitus padegė vietos žydai ir besitraukia į rytus bolševikai. Jei ne padegimai, Daugavpilis būtų likęs karo beveik nepalietas ir gyventojai, frontui nuriudėjus toliau į rytus, būtų galėję ramiai gyventi ir dirbti savo kasdienį darbą.

Daugavpilio griuvėsiai yra baisus kaltinimas tai sistemai, kuri yra negrįžamai sunaikinta.

neklausei manęs, kiek sykių perspėdavau... oi, Juliau, aš pasilieku, — jis pabučiavo savo draugą ir numetė kepurę ant lovos. — Aš buvau taip nusigandęs, kad vis man ir dabar dreba kojos... rytoj aš galėsiu pasimatyti su Maryte. Išvažiavusiu rytiniu garlaiviu, išplauksiu, kaip lengvas debesėlis. O ši vakarą aš paruošiu paskaitos tąsą, — jis kreipėsi į niūrų kareivį, stovintį duryse: — ja tut, tovarišči, čitaju kratkij kurs vkpb reblatam... — Nu, užė gotov? — paklausė kareivis Julij, nesiklausydamas, ką kalba Ketronis.

— Sudiev, — Julius padavė draugui ranką, paspaudė ir išėjo į koridorių su kareiviu. Dar vieną sykį sugrįžo, paėmė iš Juriaus degtųjų dėžutę, ir netrukus buvo matyti, kaip jis lengvai lipa į sunkvežimį, kaip jis stovi tiesus, nors lietus lyja kaip iš viedro. Vanduo liejasi nuo skrybėlės kraštų už apikaklės, ant nugaros. Jurius išbėgo su čemodanu ir pasileido į gatvę, saugodamasis, kad nesupurvintų geltonų batų, šokinėjo nuo vieno į kitą plytgalį.

— Juliau, pasiimk čemodaną! Aš manau, kad tau prireiks!

Bet sunkvežimis jau pradėjo važiuoti, o Julius numojo ranka ir matė, kaip jo draugas grįžta atgal, darydamas didelius žingsnius, talkydamas eiti plytgaliais.

Keturias dienas stovėjo stotyje ešalonas su žmonėmis. Jurius kartais nueidavo aplankyti draugo, pastovė-

davo valandėlę prie jo vagono, bet vis žvalgėsi, kad kas nepamatytų jo čionai, bijojo partijos akių. Vieną sykį jis atėjo į stotį su Maryte. Ji kalbėjosi su Julium ilgą laiką, teiravosi, ko jam trūksta, nubėgo nupirkti jam popirusų ir dešros, išrūpino avansą už atostogas.

Jurius, tur būt, tebėra viengungis. Nes jis pabėgo iš stoties, palikdamas Marytę vieną, kai pamatė, kad artinasi vienas pažįstamas komunistas. Mergina dar ilgai kalbėjosi su Julium,ėjo kartu su žmonėmis šalin, kai juos vijo kareiviai ir grįžo kartu su žmonėmis atgal prie ešalono. Kai vieną rytą traukinys buvo pasiruošęs išeiti ir prie vagonų jau rūko juodas suprakaitavęs garvežys, mergina paslūntė Juliumi laiškelį: „Matydama tave išvykstantį, jaučiuosi labai vieniša. Aš nežinau, kada tu grįši, bet aš lauksiu, tik tu pamok man, kai jie lieps važiuoti“.

Garvežys sušvilpė vieną sykį, pridėjo trumpą garsą. Žmonės šaukė saviesiems sudiev, kiti verkė ir klykė. Išvykstantieji giedojo himną.

Kai traukinys piktai patraukė ilgą ešaloną ir kažkodėl dar sykį sušvilpė, iš visų vagonų pasirodė daugybė rankų. Išvykstantieji mojo saviesiems, ir mergina nežinojo, ar Julius irgi moja. O jis žiūrėjo atgal ir matė ją vis mažesnę. Paskui ji iširpo žmonių minioje. Jis ją pametė, lyg vėl būtų greta jos atsirađęs Jurius ir ją nusivedęs.

Kauno Teatras

Šeštadienį, spalio 4 d., COPPELIA Delibo 3 v. baletas Bilietai nuo 2-10 Rb. Sekmadienį, spalio 5 d., 13 val. TARTIUFAS Moljerio 5 v. komedija Bilietai nuo 1-6 Rb. Antradienį, spalio 7 d. SUDRUMSTA RAMYBĖ P. Vaičiūno 3 v. drama Bilietai nuo 1-6 Rb. Trečiadienį, spalio 8 d. TANNHÄUSER R. Wagner 4 p. opera K. PETRAUSKUI dalyvaujant Bilietai nuo 3-15 Rb. Penktadienį, spalio 10 d. KLASTA IR MEILĖ Šillerio 3 pav. tragedija Bilietai nuo 1-6 Rb. Šeštadienį, spalio 11 d. RIGOLETTO Verdi 4 v. opera K. PETRAUSKUI dalyvaujant Bilietai nuo 3-15 Rb. Sekmadienį, spalio 12 d., 13 val. GULBIŲ EŽERAS P. Čaikovskio 4 pav. baletas Bilietai nuo 2-12 Rb. Sekmadienį, spalio 12 d., vakare ŽENTAS V. Krėvės - Mickevičiaus 8 pav. sodž. gyvenimo vaizdas. Bilietai nuo 1-8 Rb. Spektaklių pradžia 18.30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais - nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val. KAUNO JAUNIMO TEATRAS Šeštadienį, spalio mėn. 4 d., 15.30 val. 12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKŠČIUSIŲ S. Čiurlionienės 4 pav. pasaka. Sekmadienį, spalio mėn. 5 d., 15 val. 12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKŠČIUSIŲ S. Čiurlionienės 4 pav. pasaka. Bilietai nuo 0,5 iki 4 rublių parduodami teatro kasoje (Laisvės al. 41) nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 val. SKELBIMAS ALAUS DARYKLAI „PERKŪNAS“ reikalingi ŽVYRO VEŽĖJAI; atlyginimas geras. Prašome kreiptis į bravorą, Kaune, Napoleono g. 2 Nr., pas statybos inžinierių darbo valandomis. 1461(4) STATYBOS DARBININKAMS A. B. „Styba“, Kauno Kontorai skubiai reikalingi statybos darbuotojai: mūriniai, tinkiniai, betonuoti, šifuoti, dailininkai, krovininiai, čerpiniai, stikliniai ir papr. statybos darbininkai. Darbas akordinis - uždarius geras. Darbo paskyrimo reikalų kreiptis į KAUNO STATYBOS Kontorą, Laisvės al. 24 (kieme). 1534(2) Šokių kursai maestro baletmeisterių M. ir V. VALENTINOVŲ persikėlė į Duonelaičio g. 31, bt. 5, III aukštas, įėjimas iš kiemo į kairę. Kalbamos valandos nuo 4 iki 9 val. vakaro kasdien. Atskiros pamokos pagal bendrą sutarimą. 1579(1) I LAISVE Redakcija - Duonelaičio 24, II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520, redakcijos sekretoriaus - 21414, redakcijos - 20530. Interesantai priminėjami 12-13 ir 17-18 val. Administracija - Duonelaičio 24, I a., tel. 26375. Skelbimai priimami tik iš vakaro iki 18 v. v.

Smulkūs skelbimai

VAINORŲ VERTIMŲ BIURAS Kaunas, Vytauto prospek. 61a. Tel. 26000. vokiečių ir lietuvių kalba greitai, gerai ir nebrangiai atlieka įvairius rašto darbus: vertimus, prašymus, prek. korespondenciją ir kt. 1609(1) Jaunas šoferis ieško darbo ant sunkvežimio ar lengvos mašinos. Nurodžiusiam gerai atlyginasi. Siūlyti: Nuo 16 iki 21 val. Savanorių pr. 153 Nr., bt. 2, II a. V. P. 1555(3) Kauno Apskritis Socialinio Aprūpinimo Skyriui reikalingas 80 ha ūkiui ūkvedys - lietuvis. Dėl sąlygų prašome kreiptis, Kaune, Aukštaičių g. Nr. 21a, tel. Nr. 29412. 1552(1) Kas žino apie politinį kalinį Paulauską (buvusį moksleivį), grįžusį iš Petrapilio kalėjimo drauge su lietuviu kariu Jonu Dobilu, prašome pranešti F. Modestavičienei, Kaunas, Selmo 5, but. 12. 1538(3) Reikalinga žinanti vokiečių ir lietuvių kalbas patyrusi mašininkė. Kreiptis Laisvės al. 60, bt. 3. Baurfirma Karuža u. Co. 1533(2) Pirkstu dideliams langams užuolaidas (tinklines ar kit.). Siūlyti 16-20 val. telef. 27495. 1528(2) Ieškau pirkti moteriško kaifinio palto. Skambinti telef. 28089 Smilglenė, 13 - 15 val. 1536(3) Reikalingas specialistas siuvamųjų mašinių taisymui. Lukšio 12. Dviratčių dirbt. 1549(1) SKELBIMAS Kauno Pramoninių Gaminių Prekybos žinioje esanti cheminė valykla, Daukanto gt. Nr. 7, buv. „Trilko“, pradėjo veikti ir priima klientų užsakymus. Kauno Pramoninių Gaminių Prekyba 1519(2) Kauno Malsto Gaminių Prekyba perka Kaune, Lukšio g. 21 nr., obuolius ir įvairias daržoves ir moka aukštas kainas. 1476(3) Pirkime lengvą risorinį vežimėlį bei arklį. Siūlyti: Kaunas, Šiluvos 14, tel. 23940. 1411(3) SKELBIMAS Kauno Pramoninių Gaminių Prekybos komisio parduotuvė iš Laisvės al. Nr. 83 persikėlė į Laisvės al. Nr. 36 ir nuo š. m. rugsėjo mėn. 30 d. vėl priima įvairius vartotus daiktus komisan. 1454(2) Dviejų inteligent. žmonių šeima ieško 2 - 3 kambarių, virtuv. su vonia buto miesto centre arba Žalakalnyje. Nurodžiusiam tinkama - 100 rb. Siūlyti Klevų 12, tel. 41455. 1514(2) Skubiai reikalingas prityres buhalteris gamybinei artelei. Atlyginimas geras. Kreiptis: artele „Aulus“, Savanorių pr. 143, tel. 22414. 1513(2) Pirkstu filminį foto aparatą, arifmetrą ir rašomąją mašiną. Pasiūlyti: Kaunas, Laisvės al. 38, bt. 4, telef. 21407. 1340(4) Med. sesuo ieško darbo ligoninėje, ambulatorijoje. Injekcijos, masažas, taurės. Kaunas, Aušros gatvė 47, bt. 4. Telefonas 22225. 1591(1) Akių gydytoja Med. Dr. V. ALSEIKIENĖ priima nuo 9-12 val. ir nuo 18-19 val. Mickevičiaus 11a, bt. 1. 1392(10) Remonto-Statybos Apr. Aps. B-vė „Rentinys“ atlieka įvairius statybos ir remonto darbus. Žymesniems inžinieriams ir architektams bendradarbiaujant bendrovė sudaro projektus, darbo brėžinius, sąmatas ir statikos bei kit. techninius skaičiavimus. Bendrovės adresas: Kaunas, Lukšio g. 12. Telef. 29724. 1421(4) Reikalinga auklė, pageidaujama vyresnio amžiaus. Kęstučio g. 7, b. 4. 1587(1) Parduodu radio aparatą, patefona (spintelė), apdėvėtus kalinius, arba mainau ar perku vyr. dviratį, elektrinį prosą ar plytelę. Siūlyti: Kaunas, Utenos g. 26a, b. 1. 1588(1)

Gydytojas K. Vyšniauskas, vidaus, spec. plaučių ligos, persikėlė į Putvinskio g-vė 46 ir priima ligonius nuo 17-19 val. arba susitarus tel. 23514. 1590(1) Vidutinio amžiaus moteris, mokanti visą namų ruošą, ieško ateinančio patarnavimo, arba skalbti į namus. Kreiptis Biržų g-vė 3 Nr., b. 9, nuo 13 iki 17 val. 1592(1) Pamestas Vitkevičiūtės Kazės pasas, sanitarinė knyg. ir kt. dokumentai. Radusį prašau grąžinti į gel. stoties bufeta virėjai. 1594(1) Perku Leica IIIa, Cetax III, kineexacta. Rašykite: Birštonas 9. 1595(1) Šeimai iš 5 asmenų reikalinga ateinančių tarnaitė. Kreiptis Širvintų g-vė 10 nr., bt. 1, nuo 17 val. 1598(1) Mažai šeimai reikalinga tarnaitė. Atlyginimas geras. Kreiptis: Laisvės al. 38, but. 18. 1599(1) Buvę kariai! Kas žinote apie karį Didžioką Povilą, a. Petre, prieš pradedant karui buvusį Pabradės poligone, prašau pranešti Didžiokui Petrui, Kaunas, Braškių g. 11/41. 1601(1) Buhalteris, baigęs aukštąjį mokslą, mokas vokiečių ir lietuvių kalbas, ieško vietos. Sutinku išvažiuoti į provinciją. Kreiptis į administraciją Nr. 1649. 1600(1) Reikalinga sąžininga, mylinti vaikus tarnaitė. Pageidaujama turinti rekomendacijas. Kreiptis Daukanto 8-10. 1603(1) Prie dviejų 3 ir 5 metų vaikų mokanti namų ruošą reikalinga tarnaitė. Kreiptis Aukštaičių 17a, b. 3 (iš kiemo). 1604(1) Vertimų, prašymų, perrašinėjimo Biuras. Vertimai iš lietuvių ir kitų kalbų į vokiečių kalbą. Darbas atliekamas prityrusių vertėjų. Kaunas, Vasario 16 d. g-vė, N. 10, but. 6 (kieme). 1605(2) Valdininė ieško išnuomoti kambarį su baldais ir pianinu arba tik pianiną. Siūlyti, Savanorių pr. Nr. 143, but. 7. 1606(1) Kas pirmyn sumokės 4.000 Rb. nuomę, tam įrengsi krosnimis apšildomą 3 kambarių butą. Savanorių pr. 88, bt. 2. 1581(1) Tarnautoja akubiai ieško miesto centre arba ne per toli nuo jo mobiliuoto kambario. Galima ir be baldų. Siūlyti tel. 28942. 1585(1) 3-jų asmenų šeimai reikalinga mokanti virti tarnaitė. Kreiptis nuo 17 val. Aušros g. 1, b. 6, tel. 24707. 1584(1) Skubiai reikalinga 2 asmenų ir mažo vaiko šeimai mokanti virti tarnaitė. Kreiptis: Kaunas, Aušros 9, bt. 1. 1583(1) M. LAIGONAS. Kaunas, Vilniaus g-vė 22, prie pat Bazilikos, specialiai galanda, šlifuoja ir poliuruoja įvairių rūšių peilius, žirkles, skustuvus ir chirurginius instrumentus. Darbas atliekamas skubiai ir sąžiningai. 1582(1) Mažai šeimai tuojau reikalinga tarnaitė. Kaunas, P. Vileišio 3, but. 7, II aukštas. 1580(1) Panelė, baigusi gimnaziją ir mokanti vokiečių kalbą, ieško atitinkamos vietos. Poškos 2, bt. 3. B. P. 1578(1) Ieškau pirkti 30 maišų cemento. Kreiptis tel. 21989. 1577(1) Reikalinga auklė mokyti dvi 7 m. amžiaus mergaites vokiečių kalbą. Kreiptis tel. 21989. 1576(1) Gerą aukštinę apyrankę keičiu ant juodos lapės. Trakų g-vė 12-1. 1575(1) Jauna, švari, rimta panelė ieško darbo valgykloje ar kavinėje už padavėją, ar pan. Trakų g. 12, bt. 1. 1574(1) Parduodamas dviejų metų olandų veislės veislinis bulius. Povilas Dabšys, Beržynių vnk., Pakruojo valsč., Šiaulių apskr. 1573(1)

Jaun. menininkai-ės gali gauti darbo. Kreiptis: „3 Lelijų“ knygynas, Laisvės al. 21. 1572(1) Perkame įvairias knygas, žurnalus, foto-filmas. Mokame sąžiningas kainas. „3 Lelijų“ knygynas, Laisvės 21. 1571(1) Knygnešys gali gauti darbo. Kreiptis: „3 Lelijų“ knygynas, Laisvės al. 21. 1570(1) Medicinos Doktoras PAGODINAS Vidaus ir vaikų ligų specialistas. Prūsų g. 11, tel. 27012. Priima nuo 10-12 ir 17-19 val. 1569(1) Parduodamas radio aparatas. Siūlyti: Telšių g. Nr. 16, bt. 2, nuo 17-20 val. 1568(1) Mažai šeimai reikalinga mėgstanti svarą ir mokanti virti tarnaitė. Kreiptis: Putvinskio g. 14, bt. 3, tel. 25355 nuo 8-10 ir 16-19 val. 1567(1) Tuojau reikalinga tarnaitė. Perkūno al. 24c, bt. 2. Telef. 25393. 1558(1) Namų ruošai tuojau reikalinga mylinti vaikus moteris. Gali būti ir ateinanti. Savanorių pr. 48, bt. 2. 1557(1) Gydytojas VENCKŪNAS JURGIS Vidaus ir nervų ligos. Kaune, Duonelaičio g-vė 42 Nr., telef. 25312. Priima kasdien nuo 8-12, 16-20 val. 1505(2) Artimiausiu laiku nurodžiusiam 3-5 kambarių butą sumokėsiu 100,- Rb. Pageidaujama Vytauto kalne. Siūlyti: Minties R. 4, tel. 28633. 1547(1) Reikalinga gerai mokanti vokiškai panelė už šeimnininkę. Kaunas, Laisvės al. 41b, bt. 4. 1517(1) Kas žino apie kareivį Boleslavą Aleksandravičių, tarnavusį Pabradės poligone, husarų pulke, trečiame eskadrono, prašau pranešti Elena Aleksandravičienei, gyv. Kaunas - Šančiai, Praveniškių gv., Butų kolonijos Nr. 20, bt. 4. 1607(1) JEI ISVERSTI KA NORS REIK, I SAPIEGOS 6 EIK. Vertimų biuras „Plunksna“ verčia į vokiečių kalbą prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus, Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tif. 23727. 1223(15) Perkame radio imtuvus (gali būti sugadę ir be lempų), radio lempas ir kitas įvairias radio dalis. Taisome radio imtuvus. Technikinė prekyba, Laisvės al. 59. Tel. 24701. 1608(1) Reikalingas radio mechanikas, radio monteris ir elektromechanikas. Kreiptis: Laisvės al. 59, Technikinė prekyba. Tel. 24701. 1608a(1) Reikalinga ateinanti tarnaitė. Petro Vileišio g. Nr. 6, bt. 2, telef. 22891. 1610(1) Parduodu beveik naują, angl. medžiagos smokingą (ūgis 1,78 m.). Atsikliusti laikr. administracijos. 1611(1) Ka nors žinančius apie Teklę Jasukaitienę, Juozą Jasukaitį ir jų dukrelę Nijolę, išvežtus iš Telšių į Rusiją 19 birželio, 1941 m. 21.30 val., prašau pranešti Stefanijai Makauskienei, Žemaičių g-vė 23 Nr. Kaune. Tel. 22928. 1530(1) Valdinininkas ieško atskiro kambario miesto centre ar netoli jo, su baldais ar be baldų. Siūlyti darbo dienomis nuo 7 iki 17 v., tel. 24704, Žemaičių. 1589(1) SKELBIMAS Kauno Miesto Savivaldybės reikalingi vertėjai, gerai mokantieji žodžiu ir raštu vokiečių ir lietuvių kalbas. Pageidaujama, kad mokėtų rašyti mašinėle. Kreiptis: Kauno Miesto Savivaldybės naujieji rūmai, Laisvės al. 70, III aukšt., 26 kamb. nuo 10-13 val. 1593(1)

PRANEŠIMAS Pranešama, kad į Psich. Ligoninę, S. Kalvarijoje, priimami ligoniai. Laisvų vietų yra. Vežant ligonį ligoninėn, reikia turėti apskrities gydytojo liudijimą. Kam arčiau, ligonius galima pristatyti į Nervų ir Psichikos ligų kliniką, Kaune (buv. žydų ligoninę), iš kur jie bus persiunčiami į Kalvarija-Ligoninės Direktorius. CENTRINĖS VALSTYBINĖS BIBLIOTEKOS DARBO VALANDOS Pradedant pirmadienį (spalio 6 d.) Centrinė Valstybinė Biblioteka Kaune, Miško g. 1, bus atidaryta tokiomis valandomis: 1) skaitykla nuo 9 iki 14 val. ir nuo 15 iki 20 val. 2) abonemento skyrius nuo 15 iki 20 val. RADIO PROGRAMA SEKMADIENIS, 5. X. 6.00 - Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas (pl.); 7.00 - Žinios vokiečių k.; 7.15 - Žinios, pranešimai, dienos programa; 7.45 - Tarpinė muzika; 8.00 - Patarimai ūkininkams; 8.15 - Pučiamųjų orkestro koncertas. Dir. Br. Jonušas; 9.15 - Žinios; 9.30 - Iš ciklo Žmogus ir pasaulis: Mėnulis ir laikas (K. Vairas); 9.45 - Bacho kūrinių koncertas (pl.); 10.15 - Pamaldos iš Arkikatedros - Bazilikos; 11.30 - Ant. Miškinis: Vyskupis ir caro valdžia; 11.45 - Tarpinė muzika; 12.00 - Varpų muzika iš Karo muziejaus; žinios. tolimesnė dienos programa; 12.20 - Tarpinė muzika; 12.30 - Žinios vokiečių k.; 12.45 - Vidudienio koncertas (transl. iš Vokietijos); 14.00 - Žinios vokiečių k.; 14.15 - Popietinis koncertas (transl. iš Vokietijos); 15.00 - Žinios vokiečių k.; po žinių - pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 - Jaunimui: Vaikai ir miškas. Radijo vaizdai; 16.30 - Valandėlė šeimnininkėms; 16.45 - Dainuoja op. sol. Antanas Kučingis; 17.00 - Žinios vokiečių k.; 17.15 - Žinios, pranešimai; 17.30 - Valdinininkas: Sekspyro „Venecijos pirklys“. Rež. J. Gučiūs; 18.30 - Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, Vyriausiosios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių k.; 20.15 - Žinios, programa rytdienai; 20.30 - J. Talmantas: Svetimi mokslininkai apie mūsų kalbą; 20.45 - Saloninio orkestro koncertas; 21.15 - Programos pabaiga. PIRMADIENIS, 6. X. 5.00 - Vokiečių kariams; 6.00 - Malda, dienos mintys. Rytinis koncertas (pl.); 6.40 - Mankša. Vadovauja K. Marijošienė; 7.00 - Žinios vokiečių k.; 7.15 - Žinios, pranešimai, dienos programa; 7.45 - Koncertas; 8.15 - 9.15 pertrauka; 9.15 - Žinios; 9.30 - Koncertas; 10.10 - Mokslo įvairenybės; 10.30 - Koncertas; 11.30 - Ant. Rūkštelė: Lietuvių liaudies menas (Grafika ir tapyba); 11.50 - Baužo muzika. Groja Jakaitis; 12.00 - Varpų muzika iš Karo muziejaus, žinios. tolimesnė dienos programa; 12.20 - Tarpinė muzika; 12.30 - Žinios vokiečių k.; 12.45 - Vidudienio koncertas (transl. iš Vok.); 14.00 - Žinios vokiečių k.; 15.15 - Popietinis koncertas (transl. iš Vok.); 15.00 - Žinios vokiečių k.; po jų - pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 - Garsų valnikas; 17.00 - Žinios vokiečių k.; 17.15 - Žinios, laikraščiu naujienos, pranešimai; 17.30 - Simfoninis koncertas; 18.30 - Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, Vyriausiosios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių k.; 20.15 - Žinios, programa rytdienai; 20.30 - Vokiškai lietuviams; 20.45 - Iš ciklo Pažinkime tėvynę: Nuo Zarasų įgi Vilnaus; 21.00 - Šokių muzika; 21.15 - Programos pabaiga. SKELBIMAS KAUNO PRAMONINIŲ GAMINIŲ siuvyklai reikalinga sukirpėjų - moterų. Kreiptis darbo valandomis į siuvyklą, esančią Daukanto gt. Nr. 13. Kauno Pramoninių Gaminių Prekyba 1602(1) SKELBIMAS Metalo Dirbinių fab. „PERGALĖ“ (buv. Br. Tilmans ir Ko) reikalingi laikinam darbui nekvalifikuoti darbininkai. Kreiptis: Napoleono g. Nr. 11. Direktorius 1586(2)

„I Laisve“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2,-; darbo siūlantiesiems Rub. 15,-; valdinių ir prekybinių įstaigų skelbimai 1 petito eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 24, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Spausdina „Žaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

Kinų nuostoliai Hunane

SANCHAJUS. X. 3. Oficialiomis japonų žiniomis, kinų nuostoliai per pastarąjį karo žygį Hunano provincijoje sudaro 62.000 užmuštų ir 63.000 belaisvių, tuo tarpu kai japonų kariuomenė neteko 461 užmušto. Japonai taip pat paėmė 211 patrankų, 1.000 kulkosvaizdžių, 22.000 granatų ir didelį kiekį šautuvų bei apkasų haubicų.

SANCHAJUS. X. 3. Ketvirtadienį į Sanchajų atvyko 176 japonai, jų tarpe daugiausia moterys ir vaikai.

DNIEPRO-DESNOS KILPOJ SOVIETAJ NETEKO 15.000 AUTOVEŽIMIŲ

BERLIN. X. 2. Kaip DNB iš karinių šaltinių patiria, Dniepro ir Desnos kilpos kovos lauke vokiečių kariuomenė, kiek iki šiol suskaičiuota,

paėmė arba sunaikino daugiau kaip 15.000 sovietų autovežimų.

Į šį skaičių neįeina daug sušaudytų bolševikų vežimų, kurie pasiliko nepažeidusiose miškuose ir pelkėse. Be to, buvo sugadinta ir suvaryta į rinkimo punktus daugiau kaip 8.000 sovietų arklių.

BERLIN. X. 2. Iš karinių sluoksnių pranešama: šiandien popiet vėl įskridus britų lėktuvams į okupuotąją sritį prie Lamanšo, vokiečių naikintuvai numušė dar keturis anglų naikintuvus. Tuo būdu anglai šiandien neteko 9 lėktuvų, o vokiečiai tik vieno.

NAUJI PROTESTAI PRIES ROOSEVELTO PAREIŠKIMĄ

NEW YORKAS. X. 2. „New York Journal American“ rašo, kad Roosevelt pareiškimas apie tariamą tikėjimo laisvę Sovietų Sąjungoje kelias Jungtinės Valstijose labai didelį nepasitenkinimą.

Be jau minėtųjų žymių Jungtinių Valstybių asmenų pasisakymų, laikraštis cituoja New Yorko miesto tarybos pirmininko Morriso, buvusio metodistų bažnyčios misijų skyriaus pirmininko Simonso ir buvusio rusų Raudonojo Kryžiaus vedėjo Dobrovskio žodžius. Jie visi protestuoja prieš Rooseveltto tvirtinimą.

INCIDENTAI ISLANDIJOJE... DĖL MOTERŲ!

NEW YORKAS. X. 3. Žiniomis iš Reykjaviko, Islandijos ministeris pirmininkas Jonassonas pasikalbėjęs su spaudos atstovais išreiškė viltį, kad, karui pasibaigus, bus atsauktas ir Islandijos okupavimas. Anglų ir šiaurės amerikiečių atvykimas į Islandiją, pareiškė jis, sudaręs gyventojams sunkių problemų. Gyvenimas prabangęs 70%, Islandijos prekyba su užsieniais nutrūkus ir dėl okupacinės kariuomenės buvimo kilusi eilė apgallėtinų incidentų. Didžiausią šio meto problemą sudarą tūkstančių kareivių santykiai su Islandijos moterimis. Ryšium su tuo ir įvykė „apgallėtinai incidentai“.

AMSTERDAMAS. Anglų telegramų agentūros žiniomis iš Camberros, Faddeno vadovaujama Australijos vyriausybė padariusi išvadą iš darbo partijos nepasitiekimo pasiūlymo priėmimo atstovų rūmuose ir atsistatydino.

Pirmoji pernykštės bolševikinės invazijos au-ka—ats. majoras Juozas Tomkus

Rytoj Kaunas renkas į nepaprastai laidotuves. Šiurpios Lietuvos tragedijos atomazga dar kartą iškyla prieš mūsų akis ir iškaltai byloja apie kovos žmonių nuėjus kelius. Tokių žmonių, kurie visada eina tiesiu idėjos keliu, nesidairydami į šalį ir nekrūpiodami, ką už tai žada likimo valia. Prabilti tokių laidotuvių proga reikėtų paties Valžganto. Tai jis tegalėtų trumpai tautiečiams apibūdinti šios pirmosios pereitų metų bolševikinės invazijos aukos tikrąją esmę. Sparnuotais vaizdais, deimantukais apsaugytais, prabilų į mūsų mintis ir širdis. Ir mes ilgai atsimintume, kas pasakyta, ir iki miršiant nešiotumės širdy, nes čia ne vieno žmogaus tragedija. Čia simbolis daugelio mūsų tautiečių, kurie grįžta į savo tautą ir savo tėvų žemę pančiais žvangindami per Sibiro tundras ir taigas. Tokių tautiečių, kurie savo mirtim įprasmina likusių gyvenimą.

Sviesios atminties ats. majoras Juozas Tomkus buvo pernai bolševikų čekistų suimtas per pirmąjį visuomenės veikėjų gaudymą į kalėjimus 11 liepos vakare. 13 liepos jis jau buvo Kauno kalėjime nužudytas, papiautas. Tokio jau pavojingo šio idėjos žmogaus bolševikams ir čekistams būta... Neseniai paaiškėjo, kad prokuroras Domeikos rūpesčiu (ir, žinoma, rizika) vėlonies palaikai liko išsaugoti anatomikume.

Nedaug tepavyko paskubomis sugraibyti žinių iš a. a. Juozo Tomkaus gyvenimo ir darbų. Tačiau ir tiek jau leidžia aprėpti pačius pagrindinius vėlonies gyvenimo broožus. Leidžia jį pastatyti didelį vyrų-kovotojų tarpan. Tragedija Kauno kalėjimo kameroje — tai tik paskutinis jo erskėčių kelio dyglis.

Juozas Tomkus gimė Raseiniuose 1896 m. kovo 20 d. Mokėsi gimtuose Raseiniuose, o 1914 m. baigė Veiverių mokytojų seminariją. Didžiojo karo metu, 1915 m. buvo mobilizuotas ir įstojo į Vilniaus karo mokyklą, kurią baigė jau gilumoje Rusijos 1916 m. Po to daugiau negu pusantros metų išbuvo fronte, Karpatuose. 1918 m. pradžioje iš fronto atkilo į Orenburgą. Tada jau rusų pavergtos tautos ėmė dairytis į šalį ir būriuotis kas sau — jungti ir burti savo tautiečius. Jau Orenburge būdamas kovojo su bolševikais. Ėjo į frontą kazokų ata-

mano Dutovo skrajojantios rinktinės sudėty. Bet nerimo jauno lietuvio karininko širdis sveitose rinktinėse. Prisitaiko tada prie lenkų ešalono ir vyksta į Sibirą, į Novo-Nikolajevską. Čia, Sibire, drauge su kitais lietuviais suorganizuoja Sibiro Lietuvių Batalijoną. Žinoma Sibiro Lietuvių batalijono karininkų ir kareivių tragedija prie Jeremuškino kaimo nebeleido svajonei įsikūnyti — organizuotai šinkiuotiems grįžti tėvynen ir stoti jos sargybon. Juozas Tomkus tą kartą buvo kartu su kitais nesusaudytas tik atsitiktinai: jį išgelbėjo didelis populiarumas kareivių tarpe. Kareiviai — kulkosvaidininkai paskutiniu momentu pareiškė: „Neduosim savo vado kapitono Tomkaus; jei jūs jį paimsit, mes atsukšime kulkosvaizdžius prieš jus...“

Po tų įvykių batalijonas buvo išformuotas, o Tomkus suimtas. Sėdėjo Krasnojarsko kalėjime, persirgo šiltine; paskui buvo nuvarytas į Irkutsko kalėjimą. Po devynių mėnesių kalinimo vėl išgelbėjo tik laiminga aplinkybė: iš čekistų nagų išsuko jį, kaip lietuvį, tardytojas latvis. Išėjęs iš Irkutsko kalėjimo, atvyko į Krasnojarską, iš čia šiaip taip atsikasė ligi Maskvos. Pateko Lietuvos atstovybėn, ir klajonės po Rusiją pasibaigė. Patarnavęs atstovybės sekretorium 5 mėnesius, jau be kliūčių ir nuotykių 1921 m. gegužės 20 d. sugrįžo į Lietuvą. Bet ne čia dar baigiasi Odisėja...

Lietuvoj tuoj pat stojo į kariuomenę. Tarnavo iš pradžių 12 pėstininkų pulke, paskui kitose dalyse, eidamas įvairias pareigas: vyr. štabe, buvo Karo Mokslo Skyriaus Viršininku, „Karlo“ redaktorium, vyr. cenzorium. Iš kariuomenės pasitraukė garsiaisiais 1926 m. rudenio. Ir iš kariuomenės pasitraukęs, užimdamas įvairias vietas, vėlonis neapaugo riebalais, kaip su būlu atsitikdavo, o visu savo žemaitišku atkaklumu ir nagingumu kibo į visuomenės ir kultūros darbą. Dirbo, švietėsi ir kitiems švietė. Jau 1927 m. suspėjo baigti teisių fakultetą. Juozo Tomkaus veiklos pėdsakų visur aptinkame: visuomenės darbe ir spaudoj.

Kitaip kažin ar galėtume Juozą Tomkų apibūdinti, kaip pareigos, darbo, minties ir rašto žmogumi. O

visa tai — savo žmonių, savo tautiečių, savo žemės labas. Darbas ir kultūra — jo asmens palydovai. Paskaitos šauliams, darbininkams, moterims, moksleiviams ir vaikams leisdavo J. Tomkui visiškai artimai, ne iš kabineto, pabendrauti su įvairiais žmonėmis. Ką pats turėjo, jiems davė; o stebėdamas juos, pažinti stengdamasis, kaupė savo mintysna tai, koks kelias būtų mūsų tautai tinkamiausias.

Būdamas idėjinis bolševizmo priešas, imasi nuodugniai sudijuoti tautinius socialistinius Naujosios Vokietijos ir Naujosios Italijos sąjūdžius, norėdamas panašias doktrinas pagal vietas ir laiko sąlygas pritaikyti savo tėvų žemei, idant nemerėtų jį ir netūpčiotų vietoje. Tuo būdu Juozas Tomkus, pats gal tuo ne nesidėdamas, darosi lietuvių nacionalistinio judėjimo teoretikas, jis ir savo ruošiamai dizertacijai pasirenka fašizmo doktriną.

Per Lietuvą eina panaši į senovės totorių ordas kariuomenė. Sakytum, Tamerlanas ir Mamajus užplūdo kraštą, o Sibiro lietuvių batalijono karininkas Tomkus, braukdamas nuo skruosto ašarą, virtuvėj degina savo bebaigiamą dizertaciją: „Tai nieko — ramintis — viskas pergalvota, viskas mintyse, jei liksiu gyvas, iš naujo parašysiu...“

Melas ir grasinimai nesiliauja — aštryn vis. Kiekvienas sveikas protas ir gryna širdis nujaudžia greit fizinį terorą prasidėjiant, kol kas tik moralinis. Kai kas bando suilyti Tomkui bėgti į Vokietiją.

— Ne, — sako Tomkus, — aš niekur nebėgsiu, liksiu ištikimas savo tėvynei ir šeimai.

Šiandien ats. maj. Juozo Tomkaus palaikai pašarvoti Karo Muziejuje

Kaip jau vakar pranešta, šiandien 15 val. pirmosios bolševikų teroro aukos ats. majoro Juozo Tomkaus palaiką pašarvoti Karo Muziejuje. Iki rytdienos 19 val. pr'e karsto budės Lietuvos Nacionalistų Partijos narių garbės sargybos kuopos ir lietuvių karininkų atstovai. Tuo laiku vėlonių galį lankyti visuomenė.

Rytoj, 19 val., organizuojama ge-

11 liepos vakare prasideda pirmoji žinomų žmonių suėmimų bangą. Krato kelias valandas čekistai Tomkaus butą. Tomkus ginčijasi ir priverčia perrašyti kratos protokolą. Vedamas iš namų, prašo žmonai nerodyti ašarų. Atkakliam žemaičiui tatali nepprasitas dalykas.

— Būkit geri lietuviai, — taria atsisveikindamas vaikus (septyniolikmetį ir aštuonmetį sūnų, trylikmetę dukterį).

— Būsi mano įpėdinis, — sako bučiuodamas vyriausį sūnų; — eik, sūnau, tiesiu keliu, kaip visuomet ėjo tavo tėvas.

Tolimesnį Juozo Tomkaus likimą nežinojo kalėjimo sienos. Tačiau vis dėlto po savaitės Kaunas pašnabždomis kalbėjo, kad majorą Juozą Tomkų kalėjime nužudė.

Šitokios gyvenimo pasakos pasiklausius, apmaudžiai susopsta širdį kiekvienam, kas gerbia darbą ir kūrybą. Su nuostaba imi žūrėti į žmogaus likimo įvairumą. Likimo ranka neleido du kartu žūti Sibire nuo čekistų kulkos, kad mums dar galėtų ilgiau pašviesti savo darbu ir pavyzdžiu. Trečią kartą to paties likimo ranka jau sudrebėjo...

Juozo Tomkaus vardas bus įrašytas Vytauto bažnyčios marmuro lentoj greta kovos draugų, nukankintų Ceremuškino kaime, ir pagarbiai netolimos praeties mūsų visuomenės atminty, dėl kurios jis gyveno, slėjos ir dirbo.

Lietuvos žemelė jam tikrai bus lengva; lengvesnė nei būtų buvusi Ceremuškino kaime, Sibire.

A. M.

Generalinio Komisarų Lietuvai įsakymas Nr. 1 bulvių ūkio reikalu

I. Bulvių paklausai patenkinti iš kiekvienos bulvės auginančios įmonės reikalaujama pristatyti tam tikras bulvių kontingentas. Šį kontingentą pristatyti yra bulvių augintojų prievolė. Kiek gamintojas turės bulvių pristatyti, jam praneš atitinkamas apskrities viršininkas arba viršaitis. Nustatyta kontingentą reikia patikti iki 1941 m. gruodžio 1 d.

II. Bulves supirkti ir jas toliau naudoti pavedama Lietuvos Žemės ūkio Kooperatyvų Sąjungai „Lietūkiui“ su jo skyriais ir kooperatyvais, kuris turi išmintingą teisę pirkti tiesiai iš gamintojų. „Lietūkiui“ turi išduoti kvitą, kuriame turi būti nurodytas pristatyti bulvių kiekis ir už jas sumokėta kaina. Gamintojas šį kvitą turi rūpestingai saugoti.

Bulves naudojamos įmonės (spirto varyklos, krakmolo fabrikai) joms reikalingą bulvių kiekį, kuris dar bus

nustatytas, gauna iš Lietuvos Žemės ūkio Kooperatyvų Sąjungos „Lietūkiui“.

III. Jei gamintojai iki šiol bulves tiekė Kauno, Vilniaus, Šiaulių ir Panevėžio miestų vartotojams, tai jie turi teisę toliau jas pristatinti tik nuolatiniams savo pirkėjams. Tačiau rinkai sutvarkyti nustatomos tam tikros tiekėjų apylinkės, iš kitų, žemiau išvardintų, apylinkių bulvės tiesioginiai pirkėjams negalima pardavinėti. Tiekimo apylinkės yra šios:

a) Kauno miestui — Panemunės, Babtų, Garliavos, Jonavos, Kruonio, Lapių, Pakonio, Pažaislio, Bumsišės, Raudondvario, Vendžigalos, Vil-

kijos ir Zapyškio valsčiai.

b) Vilniaus miestui — Vilniaus apskritis.

c) Šiaulių miestui — Padubysio, Šiaulių, Grudzių ir Stačiūnų valsčiai.

d) Panevėžio miestui — Naujamiščio ir Panevėžio valsčiai.

Gavęs bulves turi išduoti kvitą. Kvitą turi būti pažymėta pristatymo diena, kiekis ir kaina. Kvitą gamintojas turi rūpestingai saugoti.

IV. Turi būti vadovaujamas tomis kainomis, kurias žemės ūkio gaminiams Rytų krašte nustatė p. Reicho Komisaras Rytų Kraštų 1941 m. rugsėjo 12 d. skelbimu Nr. 1. Tad kainos yra šios:

Pristatymo laikotarpiai	Gamintojo kaina, pristatant 1 stotį	Kaina maž. menų prekyboje, par-tūduant 50 kg ir daugiau.	Kaina maž. menų prekyboje, par-tūduant mažiau 50 kg	RM už 50 kg	Kaina maž. menų prekyboje, par-tūduant mažiau 50 kg	RM už 5 kg
Bd 1941 m. lapkričio 15 d.	1,45	1,80		0,20		
Nuo 1941 m. lapkričio 15 d.						
iki 1942 m. vasario 28 d.	1,50	1,85		0,20		
1942 m. kovo 1 — 31 d.	1,75	2,15		0,23		
Nuo 1942 m. balandžio 1 d.	1,80	2,20		0,24		
Nuo 1942 m. gegužės 1 d.	1,90	2,30		0,25		

KAINOS KITOSE LIETUVOS VIETOSE

Bd 1941 m. lapkričio 15 d.	1,35	1,55		0,17		
Nuo 1941 m. lapkričio 15 d.						
iki 1942 m. vasario 28 d.	1,40	1,60		0,17		
1942 m. kovo 1 — 31 d.	1,65	1,80		0,19		
Nuo 1942 m. balandžio 1 d.	1,70	1,90		0,20		
Nuo 1942 m. gegužės 1 d.	1,80	2,—		0,21		

Gamintojui pristatant į vartotojų rūšį, galioja detalios prekybos kainos.

V. Tiekti bulves vokiečių kariuomenės nariams ir kitoms vokiečių organizacijoms ar įstaigoms draudžiama.

VI. Palieku sau teisę leisti tolesnius

vykdymo nuostatus.

VII. Nusiūngimai šioms nuostatams bus baudžiami.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 26 d.

Generalinis Komisaras Kaune (pas.) Dr. von RENTELN

Japonų ir prancūzų atstovai vejami iš Irano

NEW YORKAS. X. 3. Associated Press iš Teherano praneša, kad Irano vyriausybė, britų ir Maskvos vyriausybių spaudžiama, atšaukė diplomatinę teisę ir laisvę japonų diplomatinei atstovybei Irane. Tomis žiniomis, Teherane manoma, kad Japonijos ir Vichio diplomatinių atstovų Irane netrukus turės iš to krašto išvažiuoti, nes jų veikimui anglai ir sovietai nepriitaria.

ORAS NESUTRUKDĖ VOKIEČIŲ VEIKSMŲ AFRIKOJE

BERLIN. X. 3. DNB iš karinių sluoksnių patyrė: Nežiūrint britų pranešimais šiaurės Afrikos kovų

sirtyje siaučiančių smėlio pūgų, kurios trukdo britams kariuoti, vokiečių karo aviacija savo puolimų nesumažino.

Vokiečių Afrikos korpuso artillerijos ir žvalgybos dalinių veikimo oro sąlygos nesutrūkdė.

Vokiečių lėktuvams bombarduojant Tobruko uostą, rugsėjo 30 d. bombos pataikė į naftos sandėlį. Sandėlyje kilo gaisras. Didelis juodas dūmų debesys ištisas valandas buvo viršum tos vietos. Ir spalio 1 d. vokiečių karo lėktuvai bombardavo britų postovius Tobruke ir vakarinėje Egipto dalyje. Daug bombų pataikė į barakų

stovyklą prie Marruccio ir į vieną palapinių stovyklą prie Tobruko. Be to, buvo padaryta didelių sužalojimų kariuomenės tiekimo sandėlyje prie Solaro tvirtovės.

BERLIN. X. 3. Olmūtzto arkivyskupas Dr. Precanas prieš kelias dienas įvedė į pareigas naująjį Olmūtzto vyskupą sufraganą čeką Dr. Stanislavą Zelą.

AMSTERDAMAS. X. 3. Balsuojant dėl Australijos darbininkų partijos pateikto nepasitiekimo vyriausybei pasiūlymo, anglų telegramų agentūros žiniomis, tas pasiūlymas 36 balsais prieš 35 buvo atmestas.